Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1145 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1887 — (Ն. Տ.) 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1887 — 22 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1305

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԿՈՒԻ.
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԻ ՕՐԱԳԻՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Վարչութիւն՝ Նորատունկեան-խան
Գազի-ագա

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Յ'ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դրամներուն արժէքի	160
» » Վեցամսեայ	»	80
» » Եռամսեայ	»	40
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	»	120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրոց ծանրոյ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր.

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deirmen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՃԻԶՈՒԻԿԴԷ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ. Լոնտոնի լրագիրը հետեւեալ Ռիւդէրեան հեռագիրը կը հրատարակեն Պէրլինէ նոյմ. 1 թուով.

«Սուլթան կողմերը ֆրանսական ազդեցութեան աճման ճիգերուն հետեւանքը, Բ. Դուռն հրամայեց Լիբանանու կառավարիչ Վասա փաշային որ «հնկէ այդ կողմեր ֆրանսական գործունէութեան վրայ։ Վասա փաշայի «և ֆրանսական գործակալին միջև յարաբերութիւնը ձգտեալ են, բայց «կայս. կառավարութիւնը կը հաւանի «կառավարչին քաղաքականութեան։ «Լիբանանու Մարոնի եկեղեցականք «ֆրանսասիրութիւն կը ցուցնեն։»

Այս հեռագիր զարմանք չպիտի պատճառէ ամեն անոնց որք տեղեակ են լատին և լատինամիտ կղերին գործունէութեան ի Թուրքիա։ Շատ չըներ որ մեր եւս նոյն գործունէութեան և նորա քաղաքական հետեւանաց վրայ ուշադրութիւն հրաւիրեցինք կարգ մը յօդուածներով։ ԴհՀացուցիչ է սակայն իմանալ թէ կայս. կառավարութիւնն, և ի մասնաւորի Ներքին գործոց Նախարար Վե�։ Մինչեր փաշա, որ վարչական ձեռնհասութիւնն և հայրենասիրութիւնն ամեն խնդրէ վեր են, կը զգան վտանգն, և անոր առաջքն առնելու համար պէտք եղած տնօրինութիւններն ընելու չեն վարանիր։ Կը սիրենք յուսալ թէ այդ տնօրինութիւնը լրջապէս ի գործ կը դրուին, և այսու չափ մը և սահման մը կը դրուի օտար և օտարամիտ կրօնաւորաց կրօնական ու քաղաքական վնասաբեր գործունէութեան։

ԴԱՀԱԺԱՌԱՆԳ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ. Ի՞նչ բարեբախտութիւն Պիզմարք Իշխանին համար, եթէ Գերմանիոյ Դահաժառանգը վախճանի և Վիլհելմ Կայսեր Դահը Վիլհելմ Իշխանին մնայ։ Պիզմարք անշուշտ չի բաղձար Դահաժառանգ Իշխանին մահուան։ Բայց աշխարհ գիտէ թէ Դահաժառանգն հակառակ է Պիզմարքեան աշխարհավարութեան, ազատամիտ և ազատասէր է, խորհրդարանական դրութեան կուսակից, և Ֆրանսայի հետ հաշտ ապրելու տրամադիր։ Ընդհակառակն, իւր որդին Վիլհելմ Իշխան, ճշմարիտ միապետական, հակախորհրդարանական պատերազմասէր և Ֆրանսայի դէմ ատելութեան զգացմամբ լի է։ Դահաժառանգին վիճակը ծանրացաւ, և պաշտօնական շրջանակներէ դուրս, գրեթէ ամեն ոք յոյսը կարած է Ն. Բարձրութեան կատարեալ ապաքինութիւնը տեսնելէ։

Կը պատմուի թէ երբ Կամպեդոնա կը լսէ մահն Սքոպէլէվի զօրավարի, որ ֆրանսասէր և գերմանատեաց էր, կը բացագանչէ, ակնարկելով Պիզմարք՝ «Այդ կենդանին ո՞րչափ բախտաւոր է»։ Շանղի զօրավարի և նոյն իսկ Կամպեդոնի համար, ո՞րչափ առաւել փաղեցաւ Պիզմարքի բախտը։ Բայց Դահաժառանգին մահը, թէեւ Գերմանիոյ համար դժբախտութիւն, բայց Պիզմարք Իշխանի քաղաքականութեան տեսութեամբ ո՛չ նուազ բախտաւորութիւն մը պիտի լինի։ Երբ Պիզմարք Իշխան իւր կենդանութեան միջոցին Գերմանիոյ գահն ամբարձած տեսնէ զՎիլհելմ Իշխան, ապահով պիտի կենայ լինել թէ իւր մահէն ետքը պիտի չարունակուի իւր քաղաքականութիւն։ Իսկ եթէ ի Սան-Ռըմօ կոկորդի հիւանդութենէն տառապող Իշխանը կարենայ յաջողիլ իւր հօր, Պիզմարք Իշխանին մահէն յետոյ Պիզմարքեան քաղաքականութեան շարունակումն անյուսալի է, Գերմանիոյ թէ ներքին խնդրոց մէջ և թէ արտաքին յարաբերութեանց մէջ։

Հապէշստանի եւ Իտալիոյ միջեւ հաշտութիւն գոյացնելու համար Լոնտոնի Կառավարութեան կողմէ Հապէշաց Թագաւորին քով ղրկուած բանագնացներն են Պ. Բորդալ, առաջին քարտուղար Դահիրէի անգլիական գործակալութեան, հաղարապետ Պիչ և հարիւրապետ Աշմէտ Էֆէնտի։

—Հայտերապետ Նիզամին օրինակին հետեւելով, Քաբարթալայի Բաճան հինգ «լիճ» ռուբի նուիրեց, (աւելի քան մէկ միլիոն ֆրանք,) Հնդկաստանի սահմանաց պահպանողական վիճակի մէջ դրուելու գործին համար։ Նաեւ, զիւր բանակ անգլօ-հնդիկ կեդրոնական կառավարութեան տրամադրութեան ներքեւ դրաւ։ Քաբարթալա Բուննճապի ինքնօրէն փորը պետութիւն մ'է։

—Անցեալները կարգուած նախարարական ժամանմամբին տնօրինութեամբ, Պ. Բեդրովսքի, բարտուղար հաշուեցողաց դարձաւ, զոր տարոյ համար ստանձնեց Մոսկովի Վերսոնդէի Տնօրէն-խմբագրապետութիւնը։

—Ալդաս-Լոռէնի Փոխարքայ Հօէնլօէ Իշխանն, հպատակելով ռուսական նոր օրէնքին, իւր որդւոյն համար ռուսական հպատակութիւն կը խնդրէ, որպէս զի նա կարենայ ժառանգել Ռուսիոյ մէջ Հօէնլօէ Իշխանի գերդաստանին ունեցած ընդարձակ կալուածները։

—Իտալիոյ կառավարական լրագիրը հարկ կը զգան հերքելու օտար լրագրաց այն հրատարակութիւններն որոց նայելով իտալօ-գերմանական համաձայնութիւնը վնասաբեր է եղեր Օսմ. Տէրութեան ամբողջութեան։ Այդ լրագիրը կը պնդէն թէ, ընդհակառակն, պուլկարական խնդրոյն մէջ Իտալիոյ բռնած ընթացքը նպաստաւոր եղած է թէ՛ Պուլկարիոյ և թէ Թուրքիոյ շահերուն, և թէ Հռոմի Կառավարութիւնն աչք չունի օսմ. երկիրներու վրայ։

—Խրուգիոյ մէջ օրապայդ խնդիր մը երեւան ելած է։ Երկրին այլ և այլ կողմերը շատ մը երիտասարդք մեռած էին ամուսնանալէ քիչ ետքն, և դատական իշխանութեան ուշադրութիւն հրաւիրուած էր այս յանկարծական մահերու վրայ։ Քննութիւնք ահռելի ոճիրներու շարք մը երեւան հանեցին։ Հաստատուեցաւ թէ շատ մը Խրուգ և Սլաւոն գեղատի կանայք կը թունաւորէին իրենց ունեցած ամուսիններն, անոնց ժառանգութեան տիրանալով հանգիստ և զուարճալի կեանք մը վարելու համար։ Պինկուլա գիւղին մէջ միայն եօթն մանկամարդ կանայք ձերբակալեցան իրենց նորապսակ ամուսինները թունաւորած լինելու ամբաստանութեամբ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց Պապա-Ռինտուշ անուն պառաւ կին մը, որ հայթայթեր է այդ կանայց խնդրած թոյները։ Քննութիւնն յառաջ կը տարուի մեծաւոր գիւղերուն մէջ։

—Վենդել Մարք անուն անձ մը կալիֆոյ ռուսական ոսկեմանաց մեծ աւազարական մեծ բերդի մը յատակագծերը գողնալով Ռուսիա անցաւ, ուր կ'ըսուի թէ փափաք յայտներ է պատերազմական նախարարը տեսնելու։ Ասարիոյ դատական իշխանութիւնն ամեն կողմ հրման ղրկած է որ եթէ այդ մարդ ուսարական հողի վրայ բռնուի՝ կառավարութեան յանձնուի։

—Ֆրանսական Կառավարութենէն թոյլտուութիւն ստանալով, գերման դատական պաշտօնեայներ քննեցին ֆրանսական հողին այն մասն ուր Պ. Պրինեան զարնուեցաւ։ Գերմանիոյ դատական իշխանութիւնն յառաջ կը տանի գործին քննութիւնը, քանի որ Պ. Պրինեան զարնող Բաւիման զինուոր դատի, ենթարկեալ է։ Գերման պաշտօնէից անձնական ապահովութեան համար ֆրանսական կառավարութեան ձեռք առած միջոցները միջոցները կը ցուցնէին թէ ո՞րչափ անստոյգ վիճակ մ'ունին յարաբերութիւնը ֆրանսօ-գերմանական սահմանաց վրայ։

Քաղաքական դատաստան մը որ մեծ յուզում պատճառեց Միացեալ Նահանգաց մէջ, Չիքակոյի Անիշխանականաց [illegible] է։ Դատապարտելոց ամեն ձեռնարկները մերժուեցան։ Միացեալ Նահանգաց Գերագոյն Առեանն եւս մերժեց անոնց վճռաբեկութեան խնդիրքն։ Արտասանեալ մահուան պատժոյն գործադրումը կախում ունի Իլլինոյսի նահանգապետ Պ. Օկլըսպիի կամքէն, որ հանրային կարծեաց ճնշման ներքեւ, կարող չպիտի լինի դատապարտելոց կեանքը չնորհել։

Այս դատաստանին առիթ տուող իրողութիւնները ժամանակին պատմած ենք։ Անցեալ տարւոյ գարնան, մեծ գրգռութիւն մը կը տիրէր Չիքակոյի գործաւոր ժողովրդեան մէջ։ Անիշխանական կուսակցութիւնն, որ շատ մը կողմնակիցներ գտած էր այդ քաղաքի մէջ, կ'աշխատէր ընդհանուր գործադուլ մը կազմակերպել, և իրօք, մայիս 1ին, գործարանաց մեծագոյն մասին բանւորը դադրեցուցին աշխատութիւնը։ Մանաւանդ Պ. Քոմփրի երկրագործական մեքենայից մեծ գործարանին աշխատաւորք անկարգութեան պարագլուխ հանդիսացան, եւ Օկիւսդ Սբիս անուն գերմանազգի ընկերվարական խմբագրի մը թելադրմանց անսալով, մայիս 3ին յարձակեցան գործարանին վրայ։ Բազմաթիւ կռիւներ տեղի ունեցան ի մէջ գործաւորաց և ոստիկանաց, և գործաւորք հրաւիրեցան մեծ դէպքէ մ'ընելու քաղաքին չուկայի հրապարակին վրայ։ 150 ոստիկանք, դէպքէն օրը, շարուած էին հրապարակին այլ և այլ կողմերը, շրջապատելով առեւնաբաններուն բեմերն, ի պահպանութիւն բարեկարգութեան։ Ատենաբանք ամբոխը կը հրաւիրէին ի զէն դիմել, իրենց պահանջումներն իրագործելու համար։ Ոստիկանք, վերջ տալու համար այս հրաշունչ քարոզութեանց, դէպքերը լուծեալ հաշկեցին։ Այդ վայրկենին, հրապարակին քովի փողոցէ մը ուժանակալից ռումբ մը արձակեցաւ, որ ոստիկանաց երկու գումարտակներու մէջ ինկաւ, և պայթելով՝ երեսնի չափ ոստիկաններ սպաննեց կամ վիրաւորեց։

Բովանդակ Միացեալ Նահանգաց մէջ այս ոճիր ամենաբուռն զայրոյթ պատճառեց։ Անիշխանական կուսակցութեան ուրթ պարագլուխք ձերբակալեցան եւ դատաստանի ենթարկեցան։ Ապացուցուեցաւ դատարանին առջեւ թէ ամբաստանեալներն եօթը չինած էին ռումբերը նման պայթած ռումբին, եւ դէպքէն օրն ալ իրենց վրայ կը կրէին անոնցմէ։ Ապացուցուեցաւ նաեւ թէ իրենց յօդուածներով և ճառերով բարոյական թելադրիչն եղած էին ոճրին, որուն բուն հեղինակը ցարդ չէ կրցած գտնուիլ, հակառակ մանրախոյզ քննութեանց։ Եօթն անիշխանականք ուրեմն մահու պատժոյն դատապարտեցան, և անոնց գործակիցներէն մին՝ հնգետասանամեայ շղթայակապ աշխատութեան։ Իլլինոյսի վճռաբեկ Ատեանն և ապա Միացեալ Նահանգաց Գերագոյն Ատեանն հետզհետէ մերժեցին անոնց բողոքներն, եւ որոշուած է նոյմ. 11ին (Ն. Տ.) ի կատարումն։

Ամերիկեան հանրային կարծիքն իրաւամբ կը պահանջէ որ այս ծայրագոյն պատիժ ամենայն խստութեամբ ի գործ դրուի, չնորհիւ մանաւանդ այն լիակատար ազատութեան որով Ամերիկայի մէջ կարելի է խաղաղապէս ծաւալել ամեն վարդապետութիւններ։ Երկրի մը մէջ ուր այդչափ ազատութիւն կայ, առաւելապէս նոդկալի են Չիքակոյի Ոչնչականաց գործածին նման ոճիրը, որք գործաւորաց կամ ժողովրդեան խանարհագոյն դասուց դատն յառաջ չտանելէ զատ, ընդհանրապէս հայհոյութիւն են ամեն մարդկային սկզբանց դէմ։ Ո՛չ միայն Միացեալ Նահանգաց, այլ և ամեն քաղաքակիրթ երկրաց օրինասէր բնակիչք կը փափաքին որ Չիքակոյի եղեռնագործ Ոչնչականք օրինաց ծայրագոյն խստութեամբ պատժուին յօգուտ և ի խրատ իրենց նմանեաց։

Ամերիկայի Անիշխանականք ո՛չ միայն ամերիկեան այլ և եւրոպական ժողովրդոց համար փորձանք կը դառնան։ Օրինակի համար, կը ծանուցուի թէ այս օրերս Միացեալ Նահանգաց Անիշխանականք Գերմանիա ղրկեր են հազարաւոր շրջաբերականներ և տետրակներ գերմաներէն, որովք կը հրաւիրեն գերման զինուորներն ապստամբելու ֆրանսօ-գերմանական պատերազմի մը մէջ։ Շրջաբերականը կը կրէ Անիշխանականաց պետ Մոսդի ստորագրութիւնն, և պիտի բաշխուի թէ գործօն բանակի զօրաց և թէ պահեստից։ Այս շրջաբերական նաեւ ֆրանսերէնի պիտի թարգմանուի հարկաւոր փոփոխութեամբ, եւ Ծրանսա պիտի ղրկուի ֆրանսական զօրաց բաշխուելու համար։

Մարոքի խնդիրն, որ պահ մը օրուան հրատապ խնդիր եղած էր Մարոքի Վեհապետին հիւանդութեան ծանրանալուն պատճառաւ, վերսաացաւ իւր սովորական վիճակ։ Մարոքի մէջ օտարազգեաց վիճակն ապահովելու և զՄարոք եւրոպական վաճառականութեան առջեւ բանալու խնդիրը լրագրական ամենօրեայ խորհրդածութեանց նիւթ կը հայթայթէ, և կը թուի թէ Տէրութիւնք ոմանք, մանաւանդ Սպանիա, Ֆրանսա և Անգլիա, յատուկ ուշադրութեամբ կը զբաղին այս խնդրով։

—Թանճէրէ կը ծանուցուի թէ ի Թաֆիլ դաւադրութիւն մը կայ հրեայ տարբերն դէմ։ Ցայտնի է թէ հրեայք Մարոքի մէջ շատ կարեւոր տեղ մը կը բռնեն, և մահմետական տարբերն յետոյ, գլխաւոր տարրն են։ Ազդեցիկ Շերիֆք ոմանք հատոզեր են ժողովուրդը թէ հրեայք պատճառ են Մարոքի Վեհապետին հիւանդութեան, և որոշուեր է որ եթէ Վեհապետը մեռնի, հրէից բնակարանը աւարի մատնուին։ Հրէից մէջ հետեւապէս երկիւղ կը տիրէ։ Կը կարծուի թէ Ն. Վեհափառութեան վիճակին վրայ ո՛և է աննպաստ լուր յառաջ պիտի բերէ ծանր անկարգութիւններ։

Գահաժառանգ Իշխաններուն առողջութիւնը հանգիստ չէ այս միջոցիս։ Ռուսիոյ Դահաժառանգ Իշխանին հիւանդութիւնը լինելն արդէն գիտնը։ Երեկի հեռագիր մը ծանոյց Գերմանիոյ Դահաժառանգին հիւանդութեան ծանրանալն, և վերջին Սուրհանդակաւ առնուած անդէ լրագիրը կը ծանուցանեն թէ նոյմ. 2ին Վալլէսի Իշխանը ծանրապէս հիւանդացաւ։

—Եգիպտոսի Եղեւմտից կարգի մոնելը բերկրութեամբ կը դիտեն անգլ. լրագիրը։ Ո՛չ միայն Դահիրէի կառավարական Դանձուն մէջ հանութեան և պատրաստ դրամի կարեւոր յաւելուած մը կայ, այլ նաեւ գաւառներէն պետական հասոյթը շատ դիւրաւ կուգան։ Օրինակի համար, Միւնիֆիէ գաւառէն Կառավարութիւնը 60,000 ոսկի միայն կը պահանջէր, բայց արդէն 100,000 ոսկի գանձուած է, զի հողատերը կամ կալուածատերը նախամեծար կը համարեն կանխաւ վճարել, քան մը որ կը ցուցնէ թէ Եգիպտոսի ժողովուրդը կը վայելէ ա՛ռկախի բարգաւաճումը յորմէ քանի տարիներէ հետէ զուրկ էր մնացած։

—Գերմանիոյ Դահաժառանգին կինը, Վիքտորիա Թագուհւոյն անդրանիկ դուստրը, Վիքտորիա Իշխանուհին, իւր ամուսնոյն վրայ ծանր նշաններ տեսնելով, փութացեր է կանչել անգլիացի մասնագէտն, զՍրը Մորել Մաժէզի։ Այս բժիշկ «Սրը» պատուանունին իրաւունք տուող Ասպետութեան աստիճանն ստացաւ Վիքտորիա Թագուհւոյն փեսայն «յաջողպէս» դարմանելուն համար։ Կը մնայ սակայն տեսնել թէ այս անյաջողութիւն իրական և վերջնական պիտի լինի։ Բայց մինչ կողմէ Գերմանք դժգոհութեամբ կը տեսնեն որ իրենց ապագայ Վեհապետին կեանքն եւ երկրին ճակատագիրն օտար բժշկի մը տնօրինութեան կը թողուին։ Գերման լրագիրք զգուշաւոր բայց դիւրահասկնալի բանիւք ցաւ կը յայտնեն որ Դահաժառանգին անգլիացի կինն անգլիական բժշկութեան դատը կը պաշտպանէ ի նախատինս գերմանական դիտութեան։

—Բովանդակ Գերմանիոյ համար Գաղաքային նոր Օրէնք մը պատրաստուեցաւ, որով գերմանական միութեան գործն իրաւագիտական և օրինական տեսութեամբ ալ պիտի ամբողջանայ։ որովհետեւ Գերմանիոյ այլ և այլ մասերը ցարդ քաղաքային տարբեր օրինօք կը վարեին։

—Ռումանիոյ պատերազմական նախարարը Խորհրդարանէն ի մօտոյ պիտի խնդրէ վեց միլիոն ֆր. ի նոր վարկ մը, Պուքրէշի նորահաստատ ամրութեանց ամբողջացման համար, որոց արդէն 21 միլիոն ֆր. ծախք եղած է։

—Վիէննայէ կը հեռագրուի Լոնտոնի լրագրաց։

«Սահմանագլխոց վրայ ժաքսային գործոց համաձայնութեամբ տնօրինման համար Սերպիոյ և Թուրքիոյ միջեւ կնքեալ Պայմանագրին ստորագրեալ մէջ գործին ամեն արուեստական պարագայից նկատմամբ ընդունուած են գերման երկաթուղեաց կանոնը, և կառավարոց երթեւեկին վերաբերեալ պարագայք պիտի կանոնաւորին աւստրօ-մաճառ երկաթուղեաց կանոններուն համաձայնութեամբ։

—«Պ. Նէյձիրով, պուլկար գաղթականաց պետը, Պելկրատ հասաւ, ուր գործողութեան կատարեալ ազատութիւն կը վայելէ։ Մահու չափ կ'ատէ զՖէրտինանտ Իշխան, և Բեռլրսպուրգի դահլճին ամենէն աւելի վտանգաւոր գործակալն է։»

—Մեծ հետաքրքրութեամբ կ'ընդսաուսի Վիլհոնեան-Բաֆարէլեան գայթակղութեանց առթիւ Ֆրանսայի Երեսփ. ժողովոյն վիճաբանութեան ելից։ Իրաղեկ թղթակիցք կը հեռագրեն Բարլիզ թէ, վրկելու համար զՊ. Վիլսոն, Նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվի կը զոհէ զՊ. Ռուվիէ։ Բայց Միապետականք և Ծայրայեղ Ձախակողմեանք, տեսնելով թէ ի մի հարուած կարող են տապալել թէ՛ զՊ. Ռուվիէ, թէ զՊ. Վիլսոն և թէ նոյն ինքն զՊ. Ժիւլ Կրէվի, առաւելագոյն եռանդեամբ վա-

---

—)(89)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԹԷՌԷՋ

ՄԱՍՆ ՁՈՐՐՈՐԴ

ԵՂԲԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Բան մը չլսեց։ Ցայնժամ սուլեց եւ ականջը դրաւ փականքին։

Հիւղակին ներսի կողմը բան մը՞ կը շարժէր, եւ հեծութիւն մը պատասխանեց իւր սոյլին։

—Ա՜հ, ա՜հ, ներսն է, ըսաւ պահապանը։ բայց Մալատի կապեր է զայն։

Եւ մեղմ ու անուշ ձայնով մը.

—Եկո՛ւր, Տաշ. եկո՛ւր, աղուորս. ես եմ, սիրո՛ւն։

Հեծութիւնը կրկնուեցաւ, աւելի բարձրաձայն, եւ ասոր յաջորդեց հաչիւն մը։ Այս անգամ, Պառիկու ա՛լ չէր կրնար տարակուսիլ։ Տաշ ներսն էր։

Դուռն հրեց, վեր առաւ դռնափակը, սակայն դուռը բանալիով գոցուած էր։ Պատուհանը փակ էր։ Մնաց որ, պահապանը նոյնհետայն հետեւեալ խորհրդածութիւնն ըրաւ.

—Երկար ատենէ ի վեր կը ջանամ ձեռք ձգել Մալատին։ Մինչեւ հիմա գողսրարդութիւն մ'ընէր, սակայն պարոն կոմսն այնքան բարեսիրտ է որ չուզեր որ բողոք բառնամ ոստիկանութեան։ Բայց հիմա շուն կը գողնայ։ Ասի բաւական ծանրակիկ բան մ'է։ Վկայ Աստուած, եթէ կոմսն այս անգամ գործն լինձի թողու, բանտ պիտի պառկեցնեմ սա Մալատին։

Եւ հեռացաւ դնաց։ Ամեն բանէ առաջ վիայներ պէտք էին իրեն։ Դժուար չեղաւ այս։ Մօտեցաւ երկու երեք գիւղացւոց որք կ'աշխատէին Պռիատանի եզրը։

Երկու խօսքով գործն հասկցուց անոնց եւ խնդրեց որ վկայ լինին իրեն։

Գիւղացիները շատ յօժարութիւն չուներին խառնուելու այս գործին, սակայն ըստ որում քիչ շատ կախում ունէին Սոնբուրիէն, չհամարձակեցան մերժել եւ հետեւեցան պահապանին։

Մալատի տուն դարձած էր։ Պառիկու դուռը զարկաւ, իւր անունը տուաւ եւ ներս մտաւ, առանց ժամանակ թողլու գողդրորդին որ դրան ետեւ սպրանայ, որպէս պիտի ընէր անշուշտ։

—Հա՛, հի՛մա բռնեցի զքեզ, մարդ ո՛ւկս։

—Ի՞նչ, ինչ բռնեցիր...

—Է՛հ, թշուառակա՛ն, այսքան հարամ ընելդ չէի գիտեր. դղեկէն երկու քայլ հեռի, կոմսին բարեկամը գողնալ։

—Գողնա՞լ, ի՞նչ կ'ըսէք. գողնա՞լ։

—Ի՜նչ ալ ճաշակի տէր ես, իրա՛ւ որ, ինչ ալ ճաշակի տէր։ Ամենէն դեղեցիկն և ամենէն խելացին ընտրեր ես... Պ. կոմսն Անգլիայէն բերել տուաւ զայն... Տաշ երկու տարեկան չկար... գիտե՞ս թէ քանի՞ եռատ իրեն։ հազար հ՛նգ հարիւր ֆրանք, մարդուսիս, ոչ մէկ կուտ աւելի, ոչ մէկ կուտ պակաս... Դուն այս գնով չպիտի կրնայիր ծախել զայն անշուշտ... Կոմսին սատկը պարապը պիտի երթար։

Մալատի մռիկ կ'ընէր պահապանին հեգնական խօսքերը՝ պրկունքը խածնելով։ Շատ դժգոհ դէմք մ'ունէր։ Նոյն հետայն ուղեց պատմել թէ ի՞նչպէս եղած էր որ Տաշ իւր քովն կը գտնուէր, ի՞նչ կերպով իւր քով առած էր զայն, եւ թէ ի՞նչպէս Տաշ իւր ոսիփանութիւնն էր, որովհետեւ անոր կեանքն ազատած էր... սակայն պիտի հաւատայի՞ն իրեն...

Նախ ջանաց սուտ խօսիլ։

—Տաշ կորսուած էր, ըսաւ, գիտէի թէ կը փնտռիլիք զայն։ Լաւ վարձատրութիւն մը կը խոստանայիք զայն գտնողին։ Ուստի ես ալ փնտռելի եկայ եւ աւազակ գտայ։

Եւ ձեռքն երկնցնելով.

—Տուէք տեսնեմ խոստացուած վարձատրութիւնը։

Այլ Պառիկու սկսաւ կոկորդալիր խընդալ։

—Ո՞ւր դտար տեսնեմ զայն։

—Դաշտին մէջ, Մալպրիի կողմը։

—Էյ, ես ալ պիտի ապացուցանեմ որ Տաշի կորսուելէն ի վեր Սէն-Վիքտորէն եւ Պռիատանէն հեռացած չես...

Մալատի անհամբերութեան շարժում մ'ըրաւ։ Յանքերը պատեցան։

—Ձեզի ըսի որ ես չեմ գողցած ձեր շունը, կը հասկնա՞ք։ Իրա՛ւ է որ գիւղերկի է, խելացի է, եւ եթէ իմ ըլլար՝ անոնցմէ բան մը կը դառնար։ Սակայն գիտցէք որ եթէ ամբաստանէք զիս թէ գողցած եմ զայն, սրտնեղութեան մէջ պիտի թողուք Պ. Գլէմանը։

—Պ. Գլէմանը ի՞նչ բան ունի այս գործին մէջ։

Մալատի, անհանդիստ, անորոշ, ուզելով պատասխան մը չտուաւ։

—Կ'ուզէ՞ք որ խրատ մը տամ ձեզ, Պառիկու։

—Դոնէն ինձի խրատ տաս, ա՛նզգամ։

—Այո։ Եւ չպիտի զղջաք եթէ անսաք այս խրատիս։

—Ի՞նչ է տեսնենք այդ խրատդ։

—Առէք տարէք ձեր շունն եւ պատուիրեցէք ձեր վիայներուն որ ոչ մէկու բան մ'ըսեն այս գործին վրայ։

—Խենդեցա՞ր։ Պատուական առիթ մ'ունիմ հանգիստ մնալու՝ բանի մը տալիս բանտարկութեան դատապարտել տալով զքեզ, եւ կ'ուզես որ ձեռքէս փախցնեմ այդ առիթը... Օգին քիչ մը չատ փախած ըլլալու է։

—Զէ՛, բան մը խած չեմ, եւ վերջին անգամ մ'ալ կ'ըսեմ քեզ. եթէ լուռ մնաք, չատ դժբաղդութեանց առաջքը կ'առնուի։

Պառիկու միտ կը խնդար ծաղրածու ծիծաղով մը։

—Այս այդ խորհրդաւոր խօսքերէն չեմ խաբուիր։ Ընդհակառակն, կը հրաւիրեմ զքեզ որ այդ խորհրդաւոր ակնարկութեանցդ բացատրութիւնը տաս։

—Պարապ տեղը մի՛ գրգռեր զիս, Պառիկու։

—Օ՜ն, քիչ մը խօսէ՛ տեսնեմ։

Մալատի տարօրինակ վարանման մէջ կը գտնուէր։

—Վերջէն պիտի խօսիմ, ըսաւ... նախ պատրաստեցէք ձեր տեղեկագիրը։ Երբ տեսնեմ որ իրօք գող կը կարծէք զիս, ճշմարտութիւնն երեւան պիտի հանեմ։

Այս անգամ աներիւրութեամբ կը խօսէր։ Պառիկուի բերած վիայներն ուզեցին միջամտել։

—Օ՜ն, Մալատի, գիտենք թէ գողոսորդ ես, սակայն գող չես։ Ի բաց առեալ որսի յանցանքներն, անբասիր վարք մ'ունեցած ես։ Եթէ բան մը գիտես, պէտք չէ որ լուռ մնաս։

—Այո՛, գիտեմ, եւ շատ բան գիտեմ, եւ չեմ վախնար ո՛չ Պառիկուէն եւ ո՛չ իւր տեղեկագրէն, եւ խորհուրդ կուտամ Պարոնիկի որ ինձ դէմ բան մ'ընելէ առաջ երթայ խօսի Պ. Գլէմանի հետ, եթէ չուզեր իւր պաշտօնը վրայ տալ։

—Ա՜հ, հիմա ալ սպառնալի՞ք կ'ընես, ըսաւ պահապանը։

—Ես սպառնալիք չեմ ըներ։ Միայն կանխաւ կը ծանուցանեմ ձեզ։ Փորձեցէք։

Պառիկու բարբրմին կարմրած էր եւ կատղած։

—Ես Պ. Գլէմանէ կախու�չունիմ, ըսաւ, եւ իրմէ ալ չեմ վախնար։ Պ. Կոմսէն միայն կախումն ունիմ եւ նոա պիտի մատուցանեմ տեղեկագիրս, միւսնոյն ժամանակ բողոք բառնալով ոստիկանութեան։

—Էյ, թող գան ոստիկանները, գոչեց Մալատի բարկութեամբ... թո՛ղ գան, որպէս զի իրենց ըսեմ...

—Ի՞նչ պիտի ըսես։

—Պիտի ըսեմ իրենց—ըսաւ Մալատի որ քիչ էր մնացեր ինքզինքը մատնէր եւ որ հանդարտեցաւ— թէ ի՞նչպէս ե՛ս ազատեցի այս չան կեանքը։

—Դուն Տաշի կեանքը փրկեցիր։

—Պ. Գլէման, որ անչուշտ պատճառ մ'ունի այդ շունը գլխէն վանելու, պատուականապէս կախեր էր զայն, և խեղճ անասունն ա՛լ չէր շարժեր երբ բարեբաղդաբար ես հասայ, շունը կորցեցի, եւ հոս բերի, վերակենդանացուցի, կթտուցի, և ահաւասիկ հիմա առաջուան չափ կենդանի և քաջառողջ է... և այս որո՞ւ շնորհիւ. իմ շնորհիւ։

—Ո՞ւմկից հանեցիր այդ պատմութիւնն, ըսաւ Պառիկու ապշեցեալ։

—Սուտ չեմ խօսիր... պատմածներս բոլորովին ճիշդ են։

—Եւ ինչո՞ւ համար Պ. Գլէման կ'ուզէր շունը գլխէն վանել։ Իմ գիտնալս, Տաշ կատղած չէր։

—Լիսկ ա՛լաւելի պիտի զարմանաք երբ ըսեմ ձեզ թէ ես գիտեմ բուն պատճառը։ Պատճառն այն է որ Տաշ շատ սուր հոտառութիւն մ'ունէր։ Եւ պարոն Գլէման չը սիրեր այն շուներն որք զինքն անհանգիստ ընող բաներ երեւան կը հանեն։

Պառիկու, բերանն և աչերը բաց, բան մը չէր հասկնար։

—Գիտիս կը խնդաս, ըսաւ, ապահով եմ որ քիմիս կը խնդաս. բայց համբերէ, ասոնք մէկիկ մէկիկ քիչդ պիտի հանեմ։

Մալատի ուսերը թօթուեց։

(Շարունակելի)

բած են խնդրոյն։ Պ. Ռուվիէի նախարարութեան տապալումը միջազգային կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մ'է։ Պ. Ֆլուռէնսի արտաքին գործոց նախարարութեան օրով օտար Տէրութեանց հետ Ֆրանսայի յարաբերութիւնը բաւական բարւոքած էին, եւ կը վախցուի թէ առաջիկայ նախարարական տագնապին ելքն աննպաստ ազդարարութիւն կրնայ ընել այդ յարաբերութեանց վրայ։

—Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ շատ մը սովատանջ Զեռնակորացիք կ'ուզեն օսմ. հողն ապաստանել, Մակեդոնիայ եւ այլ կողմերը, բայց, գովելի շըրջահայեցութեամբ մը, Օսմ. կայս. կառավարութիւնը չուզեր որ այս Զեռնակորացիք բեռ մը լինին Թուրքիոյ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կը լսենք թէ Ազգային Ժողովը յառաջիկայ ուրբաթ ի նիստ պիտի հրաւիրուի, ի Մայր եկեղեցի։

Մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց քարոզիչք և բահանայք հետեւեալ հանրագիրը կ'ստորագրեն՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մատուցանելու համար։

Ամենապատիւ Տ. Տ. Յարութիւն Սրբազան Արքեպիսկոպոս Ազգանամ Պատրիարք մեր և Հայր Հոգեւոր.

Ձեր Բարձր Սրբազնութեան արժանեաց հաստատութենէն ի վեր յԱՅոռ Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ, մեր ազգային եւ եկեղեցական կանոնաց և օրէնսդրութեանց անվիճար պահպանութեան համար ունեցած խնամքն ու հոգատարութիւնն՝ ակներեւ լինելով, բոլոր հայ ազգին խորին երախտագիտութիւնը գրաւած էր իրաւամբ։ Բայց այս օրերս պատահած արտաքոյ կարգի պարագայից մէջ՝ որ վտանգ կ'սպառնայեն մեր քրիստոնէական Սուրբ կրօնին հիմը խախտելու, և մեր Ազգային իրաւունքն ու արտօնութիւնքը կործանելու, Ձեր Սրբազնութեան արիական ջանքը և պահպանողական գիրքը, մեր ամենուս ուշադրացման եւ գոհունակութեան նորանոր առիթ ընծայած է։

Վասն որոյ՝ կուգամք, Սրբազան Տէր, խորին համակրութեամբ մեր անհուն շնորհակալութիւնը մատուցանել Ձեր Հովուապետական արիութեան և աչալուրջ խնամոյ, ի դիմաց մեր՝ եւ ժողովրդեան մերում, որ հաւատարիմ հպատակներ լինելով Օսմանեան մեծազօր կայսրութեան, միշտ աղօթող եմք նորա անուան յարատեւութեան համար։ Դուք, Սրբազան Տէր, Հայ ազգիս առ Օսմանեան գահն ունեցած խորհրդ և հաւատարիմ պարագայի մէջ՝ ամեն ունայն կարծեաց և թշնամութեանց դէմ, եւ մեք ինչպէս անբաժան լինելով այդ դպրատոր հաւատարմութենէն, ըստ ամենայնի կամակից եղած եմք Ձեզ ազգովին, նոյնպէս եւ այժմ Ձեր արդար բողոքանց եւ դիտաւորութեանց, բոլորով սրտիւ ձայնակից և զգայակից եմք ի պաշտպանութիւն մեր ազգային իրաւանց եւ արտօնութեանց։

Ուստի խորին ակնածութեամբ կ'աղաչեմք եւ կը պաղատիմք։ Սրբազան Հայր մեր Հոգեւոր, որ առանց Ձեր հրաժարական վրայ պնդելու, մինչեւ ցմերկ պաշտպան կանգնիմք մեր քրիստոնէական Սուրբ հաւատոյ դէմ եղած այն ամեն քմահաճոյ դժուարութեանց և խոչնդոտներու, որք հակառակ են մեր Օգոստափառ Վեհապետին Սուլթան Ապտիլ Համիտ խան բարեգութի կայսեր կամաց, եւ իւր բարեյիշատակ նախնեաց չնորհաց ու հաստատած արտօնութեանց։

Մեք ի մեր հաւատոյ ուսեալ, միշտ կ'աղօթեմք առ Ամենակալն Աստուած, թագաւոր թագաւորաց, որ յաւիտեան պահպանէ զմեր խաղաղարար եւ բարեսէր թագաւոր կայսրն Սուլթան Ապտիւլ Համիտ խան Բ. հանդերձ օգոստափառ որդւովք և զարմաք. Ամէն։

Վերստին կ'աղաչեմք, Սրբազան Տէր, որ թարգման կանգնիք առաջի Աթոռոյ Նորին կայսերական Մեծափառութեան, ինչպէս մեր աղերսանաց ի պահպանութիւն օրինաց Քրիստոնէական կրօնի մերում, նոյնպէս և մեր բարեմասնութեանց և ամենահաւատարիմ հպատակութեան։

Որով մնամք և Ամեն. Սրբազան Հօրդ մերում

Ամենախոնարհ ծառայք և որդիք
Քարոզիչք և Քահանայք Ս. Եկեղեցեաց
Հայոց ի Կ. Պոլիս։

Երջանկայիշատակ Տ. Ներսէս Պատրիարք Վարժապետեանի մահուան երրորդ տարեդարձը Դատրգիւղէն, Ղալաթիայէն և Մաքրիգիւղէն ոչ նուազ չքեղութեամբ տօնուած է մայրաքաղաքիս մի քանի թաղերուն մէջ, յորս յիշատակելի է Հասգիւղ, ուր կիրակի առաւօտ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ բոլոր ջահերը վառուելով հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցուեր է և թաղին քարոզիչ Արժ. Տ. Յակոբ Ծ. Վ. Աշոտ ազգու բանախօսութիւն մ'ըրեր է ի պատիւ հանգուցելոյն։ Հասգիւղ նախորդ կիրակին ալ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարած էր ի յիշատակ Ներսէս Պատրիարքի։

Մաքրիգիւղի Տատեան վարժարանի չնութիւնն սկսաւ այս կիրակէ օր։

Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ, գպրաց դասերու համար յատկապէս պատրաստուած ընդհանուր կանոնագիր մը շրջաբերական գրութեամբ հաղորդուեցաւ բոլոր դաւառական առաջնորդաց և մայրաքաղաքիս քարոզչաց։

ՄԱՔՐՈՒՀԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ՝ յառաջիկայ կիրակէ 1 Նոյեմբեր ՅԻՆ վարժարանիս սրահին մէջ, ընդ նախագահութեամբ թարգմ քարոզիչ Դեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսի, դրվատական հանդէսէ մը անմիջապէս վերջ պիտի կատարուի ի նպաստ վարժարանիս ծանուցեալ վիճակահանութիւնն։

Կը հրաւիրեմք զամեն անոնք որք մասնակցած են սոյն վիճակահանութեան, հաճին նոյն օրը ներկայ գտնուիլ և իրենց տոմսակաց փոխարէնն ընդունիլ։ Ինչպէս որ ծանուցուած է՝ առաջին թիւը պիտի շահի ընտիր դաշնակ մը և միւս թիւերը՝ դանազան ընտիր ձեռագործներ։ Ապրդ, մինչեւ գեկտեմբեր 1 Հոգարարձութիւնս պատրաստ է տոմսակ ներկայացնողաց շահածին փոխարէնն անմիջապէս տալ։ Իսկ դեկտ. 1է վերջ չընդունուիր և վարժարանիս կը մնայ։

Մնամք յարգանօք
ի Դիմաց Հոգարարձութեան
Ա.թենագրեր Լ. Ա.թենագրեր
ՏՐԴԱՏ ՏԱՏԵԱՆ Մ. Կ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ
27 հոկտ. 1887
Պէշիկթաշ 1259

Բերայի ազգայինք ոմանք աղերսագիր մը մատուցանելով Ազգ. Պատրիարքարանի խնդրած են կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրել Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ դէմ գտնուած անարգական տանց համար որոց այդ տեղ գտնուիլը բոլորովին անպատշաճ է, մանաւանդ աղջկանց արհեստանոցին դէմ ուր կը յաճախեն մատաղ աղջկունք։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Սեբաստիոյ Հաֆիթ գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Ինճէ Սուի գայմագամ Իզզէթ էֆէնտի։

Էնկիւրիի Ինճէ Սու գաւառակի գայմագամ անուանեցաւ Նալլը խանի նախորդ գայմագամ Մուսդաֆա Հասիպ էֆէնտի։

— —

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վալիտէ հիւանդանոցի առաջին բժիշկ Միրլիվա Ահմէտ փաշայի։

— —

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ ԾԱՆՕՆԱԺՈՂՈՎ

Ելմտացոյցի ծանօնաժողովոյ պաշտօն յանձնուած է նաև հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուլ որպէս զի կառավարական բոլոր պաշտօնէից ամսաթոշակները ժամանակին վճարուին։

Սոյն յանձնաժողով՝ յետ մանրամասն քննութեան հասու եղած է թէ ինչպէս վճարող ամսաթոշակք փոխարէն նշանակեալ գումար մ'ունին, նոյնպէս չվճարեալներն ալ փոխարէն մ'ունին որ անուանական էր և ցարդ ըստ կըզբամբ միայն ընդունուած. այժմ յանձնաժողովը նոր հասոյթներ երեւան հանելով ամսաթոշակաց վճարումն ապահոված է և կ'ըզբաղի միայն գործադրութեան եղանակին վրայ։

—Ելմտացոյցի յանձնաժողովը գումարներ գտած է վճարելու համար զինուորական անհրաժեշտ գնմանց փոխարժէքն որք այս տարի պիտի հատուցուին։

Այս գնմանց վճարումները թէ՝ ներկային և թէ՝ ապագային համար ապահովուած են և հարկ եղած դրամն ոչ թէ ներկայ ծախուց գումարէն՝ այլ ինորոյ երեւան եկած հասոյթներով պիտի վճարուին։

— —

ՍՈՊՐԱՆԻԷՆ

Երեսփոխանական ընտրութեանց վաւերացումը բուռն վիճաբանութեանց առիթ տուեր է Սոպրանիյէին մէջ։ Երբ ժողովոյն ներկայացեր են ընտրութիւնք Այդոսի, ուր ծանր անկարգութիւնք ծագած էին, Պ. Պ. Սդամպուլոֆ և Քալչէֆ առաջարկեր են բեկանել զայնս, թէեւ ընտրեալ երեսփոխանք կառավարական կուսակցութեան կը պատկանէին։ Սակայն Սոպրանիյէն վաւերացուցեր է այդ ընտրութիւնները։ Զարիպրոտի ընտրութիւնք, որք նպաստաւոր էին կառավարութեան, ջնջուեր են։

Ընտրական յանձնաժողովն առաջարկած լինելով բեկանել ընդդիմադիր կուսակցութեան վերաբերեալ երեք անդամոց ընտրութիւնն որ կատարուած էր ի Բլէվնա, Պ. Սդամպուլոֆ պերճ ատենաբանութիւն մ'արտասաներ է որուն վրայ ժողովը վաւերացուցեր է այդ ընտրութիւնները։

—Պուլկարիոյ եղմտական նախարարն օրինական ծրագիր մը ներկայեր է Սոպրանիյէին, որով կ'առաջարկէ մինչեւ երեք միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ նիքել դրամ կոխել։ Այս ծրագիր սկզբամբ ընդունուելով, յանձնաժողովոյ մը յղուեր է ի նախաքննութիւն։

—Սոպրանիյէին ներկայացեալ եղմտացոյցը կ'առաջարկէ կառավարական պաշտօնէից ամսաթոշակաց վրայ ընդհանուր յաւելում մ'ընել այն չափով որով եղած էր 1882ին, երբ պահպանողականք պաշտօնի գլուխ էին։

— —

ՍԻՒԼԻՊ ԶՐԱՆՑՔ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին նախագահութեամբ կազմեալ նախարարական ծանօնաժողովը երէկ ի նիստ գումարելով խորհրդակցեցաւ այն պայմանագրոյ վրայ որ Սուէզի ջրանցքին չեզոքացման խնդրոյն առթիւ կնքուած է ընդ մէջ Անգլիոյ և Ֆրանսայի։

Սոյն միջոցին Ֆրանսական դեսպան Մոնդեպէլլո կոմսը Բ. Դուռն երթալով առանձին տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Սապէր կ'իմանայ թէ Բ. Դուռը ծանուցագիր մը կը պատրաստէ ուղղեալ առ Եւրոպական Տէրութիւնս ի մասին Սուէզի ջրանցքի խնդրոյն և կը կարծէ թէ այդ ծանուցագիրը շաբթուս մէջ պիտի հաղորդուի։

Զրոյց կայ թէ, կը յաբէ նոյն թերթը, Բ. Դուռը բաւական կարեւոր բարեփոխումներ պիտի ռաջարկէ այս խնդրոյ առթիւ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կնքեալ պայմանագրոյ պարունակութեանց մասին։

— —

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵՒՆ ՏՈՄՍԵՐ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ կայս. հրամանաւ և 6 օգոստոս 303 թուականաւ հրատարակուած օրինաց երրորդ յօդուածին համաձայն՝ բացարձակապէս արգիլուած էր ամեն տեսակ վիճակահանութեանց տոմսերու վաճառումը թէ՝ աստ և թէ ի գաւառս, ի բաց առեալ այն տոմսակներն որք կրօնական եւ բարեգործական հաստատութեանց կողմէ արտոնեալ են և որոց հասոյթք բարենպատակ գործերու կը յատկացուին։ Արդ, նկատելով որ սոյն օրինաց գործադրութեան համար որոշուած պայմանաժամն կ'աւարտի յառաջիկայ նոյեմբեր 6ին, պաշտօնական ազդը կը ծանուցանէ թէ այդ թուականէն յետոյ այդ կարգի վիճակահանութեան տոմսեր պատրաստողք և վաճառողք պիտի պատժուին ըստ օրինի։

— —

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՈՒՄՆ

Հէնիէտ կ'իմանայ թէ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն իւր խորհրդակցութեանց առաջիկայ ըրեր է երկաթուղեաց միացման գծերու շահագործումն առժամապէս յանձնել զայն խնդրող ընկերութեան, մինչեւ որ կայս. կառավարութեան և Պառոն Հիրշի միջեւ կնքեալ հաշուական ծանօթ խնդիրը կարգադրուի։ Ցանձնաժողովն իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատուցեր է Վեհ. Սուլթանին։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առաւօտեան Լրաբերն՝ քաղուած)

Հետզհետէ դաւառներէն մեզ հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ սերմանացանութիւնք կատարուեր են յոյժ նպաստաւոր պայմանաց մէջ, առատ անձրեւներ տեղացեր են ամեն կողմ և ամեն ինչ լաւ յոյսեր կուտայ յառաջիկայ հնձոց արդեան մասին։ Վերջին շաբթուն մէջ գաղտաստաբար ոգեւորութիւն մը տիրեց մեր հրապարակին վրայ։ Ներմուծելի ապրանքներէն կանոնաւորապէս տարազդործական նիւթեր կը զրկուին չրջակայ դաւառներն ու յԱրեւ. Բումելի. ասիական դաւառներէն եկող ճանրորդք ևս երեւցան։ Արտածելի ապրանաց մէջ, թիֆդիկի վաճառումներ եղան թէ՝ մեր հրապարակին վրայ և թէ՝ ի Լոնտոն, սակայն գները սակաւ են միչտ։ Դաղի խէժի ու ճէհրիի վրայ եւս քիչ շատ գործեր եղան և գները թեթեւ կերպիւ բարձրանալու վրայ էին. ընդհակառակն անգործութիւն կը տիրէր աֆիոնի, հունտի և սերմանեաց վրայ որոց գները տկարանալու վրայ էին։ Ցորենի եւ ալիւրի գները բռնուած են միչտ։

—Մեզ կը ծանուցուի հետեւեալ իրողութիւնն որ կրնայ ասիական Թուրքիոյ սեւ այծերու տեսակին ընակչումն յառաջ բերել։ Շուրջ երեք տարիէ հետէ շահագէտք ոմանք կ'սպաննեն մատաղ սեւ այծերն անոնց մորթն առնլու համար, որոց հատը 10 էն 15 ղրուշի կը վաճառուի։ Ասիական այլ և այլ դաւառներէ Պոլիս բերուող այդ մորթերու թիւը կը հասնի տարին 300,000 ի, որով նոյնքան կը նուազի այծերու բազմաձնութիւնը և կրնայ լինիլ որ այդ տեսակը բոլորովին բնաջինջ լինի այդ դաւառաց մէջ։ Սեբաստիոյ կառավարիչն յուզուելով այս գործողութիւններէն, պահ մը արգիլած էր դայնս, սակայն ի վերջոյ այդ հրամանը ետ առնուեցաւ։ Առեւտրական և երկրագործական նախարար Զիհնի փաշայի մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք այս մասին և կը յուսանք թէ Ն. Վսեմութիւն հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնու դարմանելու համար իրաց այսպիսի կացութիւն մը որ ա՛նրան ՀՇասարեր է երկրին շահուց։

—Սելանիկի համանուն լրագրոյն մէջ կը կարդանք. «Վերջին օրերս լրագրատաս անձրեւներ տեղացին գաւառիս ամեն կողմն և երկրագործաց յոյսերը վերակենդանացուցին, մարդագետինք կանանչցան դարձեալ, ի խնդութիւն մեր դաւարարոյներու։ Ձմռայի-Պալայէն կը գրեն թէ անձրեւաց առատութեան պատճառաւ յորդեր են այն երկու գետակներն որք կ'անցնին քաղաքին վերի կողմէն և բազում վնաս պատճառեր են։ Եթէ թումբեր չհաստատուին և այդ ջրերու ընթացքը չկանոնաւորուի, աւելի մեծ վնասներ ալ կրնան յառաջ գալ։»

—Ադր. Պոլսէն կը գրեն թէ անասնական հիւանդութիւն մը ծագեր է Տիմիդաքիի գաւառակին պուկարական մէկ գիւղին մէջ, սակայն չնորհիւ ձեռք առնուած միջոցներուն այդ հիւանդութեան հետքն անգամ մնացած չէ այժմ։

—Շաբթուս մէջ մայրաքաղաքս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պղնձի գիներն 3 անգլ. ոսկի բարձրացեր է և ընդհակառակն թիֆդիկի վրայ ընաւ գործ չլինիր։

—Պրուսայէն կը գրեն թէ նահանգին երմական քննիչը քննական պտոյտ մ'ընելու պահուն չատ մը զեղծումներ նչմարեր է Իսկի Եէհիրի գաւառակին մէջ, կարօտելոց արմտիք բաշխուելու գործողութեան մէջ։ Շատ մ'ընչաւէտ անձինք՝ տարաբաղդ սովելոց յատկացեալ նպաստներէն իրենք ևս բաժին առեր են։ Կը յուսացուի որ յանցաւորք պատժուին։

—Սելանիկէն կը գրեն թէ սև ծաղկախտ ծագեր է Կալաձա գիւղին ոչխարաց հօտերուն մէջ և թէ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուեր են՝ այդ ախտի ծաւալումն արգիլելու համար։

— —

Ներքին գործոց Նախարարութիւնը տեսնելով որ այս միջոցիս գաւառներէ առանց դրօշմաթուղթի խել մը ազերսագրեր, հանրագրեր և այլ պաշտօնագրեր կուգան, ծանոյց ամեն կողմ՝ որ օրինաց տրամադրութիւնը ճշդիւ ի գործ դրուի։

—Հնդկաստանի Մատրաս քաղաքին նախորդ կառավարիչ Սըր Մոնդվարդ, որ մայրաքաղաքս կը դտնուի, երեկ՝ ընկերակցութեամբ անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ա. Սանտիսընի՝ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարգոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ խորհրդական Վսեմ. Ցատեան էֆէնտիի հետ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարգոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Թէրսանէի մէջ ի Նորոյ կառուցեալ պողպատի գործարանը տասն-հինգ օրէն պիտի սկսի պողպատի պատրաստութեան։

—Կարապետ էֆ. Զէյէեան, Նախկին դեր-տնօրէն Բէյթի վարչութեան ի Եոկատ, Բարբերդի Բէյթի ընդհ. տնօրէն անուանած լինելուն, այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս յիւր պաշտօնատեղին։

—Հանրային պարտուց վարչութեան ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին էֆէնտի, որ վեց ամսէ ի վեր ասիական գաւառները կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։ Հիւսէյին էֆէնտի յաջողած էր Սղերդի աղահանքերուն անցեալ տարւոյ հասոյթն, որ նախընթաց տարին 14 հազար ոսկի եղած էր, 20 հազար ոսկիի բարձրացնել։ Կը յուսացուի որ այս տարի ևս 25 հազար ոսկիի բարձրանայ։

—Թէրսանէի տպարանն այս տարուան համար նոր Սաղնամէ մը կը պատրաստէ, յորում առաջին անգամ լինելով պիտի գտնուին բոլոր տէրութեանց զինանշաններու, դրօշակներու նկարներն ու ծովային զօրութեանց և այլոց վրայ տեղեկութիւնք։

—Երրորդ զօրաբանակի հրամանատար Ֆէրիդ Ֆազլը փաշա հեռագիր մ'ուղղելով ի կայս. պալատն, կը ծանուցանէ թէ Մանասդիրի չրջակայքն ասպատակող Զէլֆօ անուն աւազակապետն իւր արբանեկաց հետ անձնատուր եղած է։

—Վիեննայէ կը գրեն թէ օսմ. ծբխանոտի Բէյթի վարչութեան անդամներէն Պառոն Զվիէտէնէքի տեղ, որ Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ պաշտօնի կոչուեցաւ, բարձրաստիճան անձ մը պիտի անուանուի, որուն անունը երաշխաւորութիւնն մը կը նկատուի բարւոք յարաբերութեանց, որք պիտի պահուին ընդ մէջ օսմ. Բէյթիին և աւստրիական կառավարութեան։

—Երուսաղեմի ռուսական հիւպատոս Գ. Տիմիդրի Պուխարոֆ որ անցեալ չաբթու կ. Պոլիս եկած էր, Օտեսայի ճամբով Բեռլսպուրգ ուղեւորեցաւ։

—Աւստրիական դեսպանատան ամարանոցի չինութիւնն ի Եէնի-գիւղ պիտի սկսի ի մօտոյ։ Բէչդայի մէջ գումարեալ պատուիրակաց ժողովը 10,000 ֆլորինի գումար մը բուէարկեր է նախապատրաստական աշխատութեանց համար։

—Սելանիկի աւստրիական հպատակք իրենց հիւպատոսարանին միջոցաւ Առեւտրական սենեակ մը հաստատեր են։

—Շքոտրայի նորընտիր կուսակալ Հաֆըզ Մէհմէտ փաշա որ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար ճամբայ եղած էր, Դարդանելէն մայրաքաղաքս վերադարձաւ կայս. կառավարութեան մէկ հեռագրական հրամանին համաձայն։ Բ. Դուռը մի և նոյն ժամանակ հեռագրած է Շքոտրայի այժմեան կուսակալ և զինուորական հրամանատար Թահիր փաշայի որ իւր պաշտօնը շարունակէ ցժամանումն իւր յայսոյդին։

—Հանրի տ'Օրլէան իշխանն այս պահուս Դահիրէ կը գտնուի ուր այցելութիւն տուեր է Բարձր Խեդիվին։ Իշխանն անդ հանդիպեր է իւր հօր, Շարդրի Դուքսին, որ Եգիպտոս գնացած էր Մարկէրիդ իշխանուհւոյն հետ։

Հանրի տ'Օրլէան իշխանն ամսոյ մը չափ Եգիպտոս պիտի մնայ և անտի Հնդկաստան պիտի ուղեւորի։

—Եւրոպական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալութիւնը նամակ մ'ուղղելով այս աւուր Թուիլիի, բոլորովին կը հերքէ Կոնստանտինոսի Ցիմանոֆիսի այն լուրը թէ Եղմտական նախարարութիւնը ծրագիր մը պատրաստած է որուն համեմատ 200,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը պիտի կնքուի Օսմ. Կայս. Պանքային։

—Սելանիկէն կը գրեն թէ անցեալ չաբթու տեղի ունեցեր է տեղւոյն իտալական հիւպատոս Պ. Գրիմնի Կրիմարտիի ամուսնութիւնն ընդ Օր. Բառօրն Նուսա, դուստր տեղւոյն Օսմ. Պանքայի ճիւղի տնօրէնին։

—Բարբերդի տրոց տնօրէն Շիւքրի պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Տրապիզոնի չոգենաւով։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Գաֆարել գնդապետը։

—Բոէն Ապ անուն ամերիկեան փայտեայ մարտանաւն Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս եկած և Տօլմա Պաղչէի առջեւ խարսած։ Մարտանաւու մէջ կը գտնուին ութ թնդանօթք։

—Բերայի Սթամբուլի անուն յայն դերձակուն մը, կրսէ Թուրքէ, երէկ մեր խմբագրատանը գիմած և խնդրած է ընդունիլ 17 տարեկան որք աղջիկ մը որդ ոսքերը խեղուած էին, սակայն հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը մերժած է. դերձակուհին յետոյ Կիւլխանէի հիւանդանոցը դիմելով յաջողած է ընդունել տալ տարաբաղդ աղջիկը։ Տիկին Սթամբուլի, կը յարէ թուրք թերթը, խնդրած է մեր միջոցաւ իւր ցաւն յայտնել յայն հիւանդանոցի հոգաբարձութեան այս ընթացքէն և իւր շնորհակալութիւնն յայտնել Կիւլխանէի հիւանդանոցի վարչութեան որ ընդունած է այդ օրիորդին և ամեն կերպիւ կը խնամէ զայն։

— —

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Բերայի Ֆրանսական Նոր Թատրոնը պիտի բացուի վաղը գշեր, ընդ տնօրինութեամբ Պ. Պ. Բլոտիւսի և Մանասի։

Ներկայացուելիք խաղն է Լա Մասքոթ, Օբերա-Պոմի երեք արարուածով։

ԱԶԴ

Առաջնակարգ Մանկավարժ դասախօս մը վկայեալ յԱւստրիոյ, Նորերդոյ, պատրաստ է մասնաւոր դասեր ստանձնել տանց մէջ։ Ուղղը լրագրոյս գրասենեակը դիմէ։

1260 1—3

Ա Զ Դ

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք անոնց որք Համպուրգի Լոգրեիին տոմսերէն գնած են Դրամատունէս, թէ արդէն հրատարակեալ շահող թիւերէն զատ հետեւեալ թիւերն ևս շահած են մինչեւ Նոյեմբեր 7 կատարուած վիճակահանութեանց մէջ.

Թիւ	Դրամ
28125	3000
28117	2000
2831	1000
3814	1000
8931	1000
22818	1000
29437	1000

Այս տոմսերն, որք Դրամատանս կնիքը կը կրեն, ներկայացուելնուն պէս կ'ստանան իրենց դրամը։

Ցառաջիկայ առաջին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ դեկտեմբեր 15ին։

Տոմսերն արդէն կը ծախուին Դրամատանս մէջ.

Ամբողջ	տոմսն	100	ղրշ.	ոսկեդրամ
Կէս	»	50	»	»
Քառորդ	»	25	»	»
1 ութերորդ	»	12½	»	»

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՈՑ
Ղալաթիա, Գումխսոն խան, թիւ 18
1188

ԹԱՌԱՆԹԷԼ

եւ

ՌՈԲԵԼ ԴՈՒՆ

ՀԵՂԻՆԱԿ

ՏԻԳՐԱՆ ԷՔԷՆՏԻ Զ. ԱՀԱՅԵԱՆ

Մեծանուն արուեստագէտը վերջերս երկու նոր երկեր յաւելեց իւր աշխատութեանց երկար շարքին։ ԹԱՌԱՆԹԷԼ, զուարթ պատմուագ, ձօնուած առ իւր աշակերտուհւոյն Օրիորդ Հայկանոյշ և Մաքրուհի Ց. Ագնաւորեան և ՌՈԲԵԼ ԴՈՒՆ, մեղկի, ձօնուած առ իւր աշակերտուհին Օրիորդ Տիրուհի Ց. Թաքւորեան։ այս վերջին եղանակն յարմարցուած է Այֆռէտտը Միւսէի մէկ աքանչելի քերթուածին, որոյ վրայ ակէ յառաջ ուրիշ Եւրոպացի հեղինակներ ալ գրած են նուագներ։ Մեր ազգային երաժշտարուին այս երկու նոր գործերն ալ իրենց նախորդներուն նման պիտի արժանանան աներկրայ երաժշտասէր հասարակութեան գնահատման և ընդունելութեան։

Կը ծախուին Բերայի բոլոր նուագարանաց վաճառատանց մէջ և Պոլսոյ կողմը, Պահճէ-գարու գրավաճառ Ս. Յովսէփեանի խանութը։ 1229 5—5

ԱԶԴ-Փաստաբան Ց. Շահնազար էֆի գրասենեակը փոխադրեալ է ի Լէոն խան, Քարանթինա փողոց, Կալաթա։

2—2

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարլին, 7 Նոյեմ.

Մերաւոյտը քուէարկեց պետական 4½ տոկոսի արժէթուղթերն 3 տոկոսի վերածելու առաջարկը զոր ներկայած է կառավարութիւնն։

Պերլին, 7 Նոյեմ.

Կը հաստատուի այն լուրը թէ Ցարը Պերլին պիտի հասնի յառաջիկայ չաբթու։

Լոնտոն, 8 Նոյեմ.

Լոնտոնի իտալական դեսպան Պ. Կոմս Գորթի պաշտօնակ եղաւ։ Պ. Գրիսպի կամաստանէ գնա թէ չէ յաջողած Իտալիան եւս մտցնել այն բանակցութեանց մէջ որք տեղի ունեցան ընդ մէջ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ի մասին Սուէզի ջրանցքին։

Սպանիոյի հրատարակած մէկ հեռագրոյն նայելով, պատուիրակութեանց ժողովոյն մէջ Քանոզի կոմսին ատենաբանութիւնը խորին գրգռութիւն յառաջ բերեր է ի Մ. Բեռլերսպուրգ, ուր այս ատենաբանութիւն կը նկատուի եղեր իբր Աւստրիոյ մէկ յոխորտանքն առ Ռուսիա։

Մոսկուա, 8 Նոյեմբեր

. . . . . .

. . . . . Քանոզի Կոմսին ատենաբանութիւնը նոր փոս մը կը բանայ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ. իրենց աշխարհավարութիւն վերջնապէս անհաշտելի կը թուի։ Աստանմոթութիւն մը կը նկատուի Աւստրիոյ ջանքերն որ կ'ուզէ դեր մը ստանձնել Պալքանաց մէկ երկրին մէջ հակառակ Ռուսիոյ։

Պերլին, 8 Նոյեմբեր.

Գահաժառանգ իշխանին վատառողջութեան մասին Սան-Ռէմոյէն առնուած վերջին տեղեկութեանց վրայ խօսելով, գերմանական լրագրիք իսկ կ'ըսեն թէ նշանփոյն հատանման գործողութիւնն անխուսափելի կը թուի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 28 Հոկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ	ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹ	
3 ամիս	Լոնտոյի վրայ (պանքայէ)	110 5/8
3 »	» » (վճռագիրն)	110 1/4
3 »	Բարիզի » (պանքայէ)	22 90
3 »	» » (վճռագիրն)	23 97 1/2

Օսմանեան Բենսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սերի Գ. կ.		15 14
Պօրսային գոցուելէն վերջը	» »	15 16
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուելուս	» »	15 16
Բարձրագոյն գին	» »	15 17
Նուազագոյն »	» »	15 16
Կէս օրին	» »	15 16

ԻՍԹԻԴԱՅԻ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	37 27
Այս առաւօտ	37 24
Կէս օր	37 24

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	1858) A	Սերի	23 30
»	1862)		
»	1860)		
»	1863) B.	»	14 15
»	1872)		
»	1865)		
»	1869) C	»	0. 15 16
»	1873)		

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ..... (Գ. կ.)...)	
Այս առաւօտ բացուեցաւ..... .....)	գործ չկայ
Կէս օրին .....)	

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ Ժենէրալ.....	Ադգ. Լ.	4 6
Քրէտի Ժենէրալ.....	Գ. կ.... Օսմ.	» 6 33
Պանք տը Պօնս	»	6 18
Սօս. Շանմ է վիլէօր.....	»	3 30
Թրամուէյ.....	»	» 345
Ռումելի երկաթուղի	ֆր.	34 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Լամենթուղի Լաբրիսմի	»	102

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԻՆ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	...	100
20 ֆրանքոց	»	...	87 35
Անգլիական ոսկի	»	...	111 36
Բօշ Իմպերիալ	»	...	90 28
Ռմիմից	»	...	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	...	40 15
» արծաթի	»	...	76 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Նոյեմբ. ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. բանասիրատ	103 3/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	13 3/4
» » » գոցուեցաւ	13 3/4
» » » Ա.	23 3/4
» » » Բ.	14 1/4
» » » Գ.	13 3/8
Օթոման 1871	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	85 1/2
Պանք Օթոման	9 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95
Եգիպտական միայեալ (իւնիֆիտ)	73 1/2
» առանձն. (բրիմիլէտէ)	97 7/8
Տայրա Պանկէ	70 1/8
Տօմմնիալ (փոխառ. Բօլիտ)	(*) 96
Հունգարական պարարտուղթ 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 536

Վիեննա, 8 Նոյեմբ. ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 55
Օսմանեան երկաթուղի	16 80

Բարիզ, 8 Նոյեմբ. ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի 4 1/2 %	107 45
» » 3 %	81 70
Օսմանեան բանասիրատ Սերի Դ. բացուեցաւ	13 90
» » » գոցուեցաւ	13 90
» » » Բ.	14 10
» » » Գ.	13 82 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	33 62 1/2
» Լեւանտի բանկեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	494 37 1/2
Դրեսդի Լոնտ	562 50
» Ֆրանկֆուրտ	1385
Բանկոնոտն Լանթի	1237 50
Սուէզի ջրանց	2005
Ռուսական 5 % 1877 թ.	100 3/8
Իտալական Լանթի	97 85
Սպանիական (պատարքին)	67 3/8
Եգիպտական միայեալ	374 37 1/2
Բրիսրիմէ թիւրք	358 75
5 % Հելլենական	356 25
Զէնք Լոնտրայի վրայ	25 32

ԲԱՐԻՁ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 8 Նոյեմբ. ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան բանասիրատ	14
Եգիպտական	373 75

ԴԱՄԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՎԱՂԱՐՇԱԿԵՐՏ, 14 Հոկտ.

Ներկայ ամսոյս 10ին, միջօրէի ճիշդ ատենները, տեղւոյս թէ՛ ազգայնոց և թէ՛ մահմետական ժողովրդոց մէջ գաղտնի խօսակցութիւն մը տարածուեր էր. իբրաքանչիւրի դիմաց վրայ սոսկման, արհաւրաց և զարհուրանաց նշաններ յայտ յանդիման կը նկատուէին. ամէն ոք իւրեանց ձեռքերը խաչաձեւ կուրծքերնուն դրած ու այլագունած՝ ատ անդ կ'երթեւեկէին՝ գործոյ մը իրականութիւնն հասկնալու։ Այդ աւանը կատարեալ ընդարձակ օգոյ մի տան փոխադրուեր էր, քանզի առանց խտրութեան, թէ՛ հայ և թէ թուրք հասարակութեան ամէն մի անդամոց դիմաց վրայ տրտմութիւն ու ցաւ իրեանց խորչմիներն ու ակոսները գծած էին։

Գաւառիս շրջակայքն այս երկու տարուան ժամանակամիջոցի մէջ ամէն տեսակ մարդասպանութիւնք սովորական դարձեր են. չանցնիր ամիս մը, յորում չ'լսուի թէ «այսօր այս ինչ տեղ երկու մարդ թալեր են, այսօր մի քանի հոգի սպաններ են, այսօր մի քանի ճանապարհորդ վիրաւորեր են ևն ևն» այնպէս որ ժողովուրդը տակաւին կ'ողբար ի Բասէն Պոլազճնոց հարուստ ողորմածասէր ընտանեաց երկու մարդոց սպանումը ձեռամբ հռչակաւոր աւազակապետ Քերէմի, տակաւին չորս օր առաջ երկու Գուլանքքցի երիտասարդաց խեղդամահ լինելը. միւս կողմէն աւասիկ լուր կը տարածուի թէ 13 անձինք Կարսէն դէպի Ալաշկերտ գալու ճանապարհին մէջ սպաննուած են. ահա այդ լուրն էր որ գաղտնապէս տարածուած էր ժողովրդոց մէջ և կը յուզէր զանս։

Այդ սպաններաք՝ բոլորն ալ հայ՝ որոնք Կարսէ կը վերադառնային ուր գացեր էին աշխատութեան համար, երկու երեք օրուան ճանապարհ քալելէ զինի կը հասնին վերոյիշեալ տեղն, երբ 10-12 զինեալ բիւրտեր յանկարծական յարձակում մ'ընելով՝ միմեանց կը կապեն զանս և կը կողոպտեն։ Սակայն երբ կը տեսնեն որ այդ անձինք իրենց ծանօթ են և կրնան զիրենք ի պահանջել հարկին կառավարութեան մատնել, անխղճութեամբ ու վայրենացեալ անգթութեամբ՝ հանգոյն ոչխարի կը մորթեն բոլորն ալ և մացառաց մէջ մի փոս բանալով նորա մէջ կը նետեն դիակներն և հողով կը ծածկեն։

Կ'անցնի տասն օր եւ այդ լուրը գաղտ կը մնայ, և տարակոյս չը կար գաղտնի մնալուն, քանզի նոցանէ ոչ ոք ազատած էր։

Մի քանի գիւղացի միամտաբար այդ տեղերը կ'երթան փայտ կտրելու. պէտք եղած վառելիքն պատրաստելէ զինի մացառաց ներքեւ կը նստին սակաւ ինչ հանգստանալու համար, երբ անոնցմէ մին սոսկալի աղաղակ մ'արձակելով, ձեռքովը իրմէ մի քիչ հեռի բան մը կը ցուցնէ։ Ընկերք կը մօտենան նշանակեալ առարկային և ի՛նչ կը տեսնեն. ձեռք մը որ ուսէն սկսեալ հողէն դուրս տնկուած է. երկիւղիւ և ցասմամբ համակեալ յիշեալ գիւղացիք՝ այդ ձեռքը ծածկող հողը մէկ դի թափելով դիակ մը կը հանեն, որոյ գըլուխը բոլորովին կտրուած է, յետոյ երկրորդ մը, երրորդ մը և վերջապէս իններորդ մ'ևս, մէկը դէմքէ դուրկ, մէկը բթէ ու ականջէ, մին ձեռքէ, միւսը ոտքէ։ Այդ սոսկալի տեսարանին հանդիպառես դտնուող գիւղացիք անմիջապէս այդ բանը կը տարածեն մի քանի տեղեր։ Սակայն այդ դէպքին վերոյիշեալ մանրամասն տեղեկութիւնք տակաւին տեղւոյս կառավարութեանն չհասած՝ Պայազիտի միւթէսարրըֆի Վըսեմ. Քեռագիմ փաշան, որ մի քանի օրէ ի վեր կուսակալութեան կեդրոնն՝ Կարին կը գտնուէր, բարեբաղդաբար ամսոյս 11ին ատ ժամանեց։ Լսելով այդ ցաւալի դէպքն, անմիջական արագութեամբ հրաման ըրաւ որ սպանելոց դիակներն իրեն բերուին։

Վսեմ. փաշայի ազդեցութիւնն խիստ մեծ է տեղս, հետեւապէս 12 ժամէ վերջն, այսինքն ամսոյս 12ի առաւօտը լուր տարածուեցաւ թէ մի քանի սայլեր կուգան, որոց վրայ ըսպանելոց դիակները զետեղուած են։ Արդարեւ Ամատ կոչուած գիւղի ճանապարհին վերայ (քանզի սպանելաք այդ գիւղէն էին) ի հեռուստ կը նշմարուէին մի քանի սայլեր՝ շրջապատուած ահագին բազմութենէ մը։

Նոքա դանդաղօրէն կը մօտենային, խուժանն հետաքրքրութենէ չարժեալ արագօրէն կ'ընթանար ի տես այդ սոսկալի տեսարանին։

Ամատ գիւղս չուզեր յառաջել, քանզի կամաց տրամադրութեան ներքեւէն խոյս կուտայ. չեմ կարող աստ նկարագրել այդ լացը, կոծն ու աղաղակը, չեմ կարող գրչովս պատկերացընել այդ դիակներն, որք օդոյն տաքութենէն ուռեալով զաղիր գարշահոտութիւն մը կը տարածէին իւրեանց շուրջը։

Ամատ ականատես վկայ եմ. սայլերն թուով երեք, միշտ շրջապատեալ հոծ բազմութեամբ, կը մօտենային չուկային. իւրաքանչիւրի վերայ երեքական դիակ տարածուած էին, որոց վերայ կուլային սպանելոց նորապակ ամուսինք, զաւակք ու ծնողք. աղիողորմ ու աղեկտուր տեսարան։ Թափորն կը շարունակուի մինչև կառավարութեան դուռն. անդ համբելով դադար կ'առնուն՝ Վսեմ. Միւթէսարրըֆի գալըստեանն սպասելով։ Վայրիկ մի, և ահա կը տեսնուի նա՝ աչերն լի արտասուօք։ Դիակներն զատ զատ քննելէ զկնի հրամայեց որ զանս եկեղեցի փոխադրեն, իսկ ինք՝ ինչպէս կ'ըսուի՝ անմիջապէս հեռագիր մը կը պատրաստէ Բ. Դրան ուղղեալ։

Ժողովուրդը տակաւին այդ տեսարանին տխուր ազդեցութեանը ներքեւ կը յուզուէր, երբ նոյն օրուան ժամը 10ի ատենները վերստին չչուկ մը տարածուեցաւ աւանիս մէջ. այս անգամ «մարդասպանները բերին» խօսքը կը յեղյեղուէր։ Արդարեւ պահ մը վերջը ժողովրդոց արագապէս դէպ ի դաշտ արշաւէլն յայտնի տեսնուեցաւ որ մի կարեւոր բան կայ։ Զարագործ Քիւրտերն են, որք մի քանի զինեալ ոստիկանաց առաջնորդութեամբ կառավարութեան դուռը կը տարուին։ Սպանելոց ապրանքները՝ զորս գողերը յափշտակեր էին, կրնակնին դրած կը տանէին, քանզի ոստիկանք նոցա տուներն հաներ էին։ Վսեմ. Միւթէսարրըֆը, որ այդպիսի գործոց մէջ ցոյցաց քաջութեամբ ու ճարպիկութեամբ միշտ նշանաւոր հանդիսացած է, զանս կարճ հարցաքննութեան մ'ենթարկելէ զկնի բանտարկել տուաւ և անմիջապէս մի քանի ոստիկաններ ղրկեց՝ մնացեալ չորս դիակներն եւս բերելու համար, զորս նոր գտեր էին ջուրց հոսանաց մէջ։

ԳԷՈՐԳ Ս. ՄԱՐԶՊԵՏՈՒՆԻ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

«Մեծ եղա՝ ախուռն ենք մոռցեր»
(Հայկական առած)

ՊՈՒԼԳԱՐԻՇՏ, 24 Հոկտ.

Աբէ-Լէյի 1127 թուոյն մէջ կարգադցինք որ Կրօնական ժողովը զգաստուելով Արժ. Վահան վարդապետի բերած տեղեկագրից՝ մի այցելու հովիւ պիտի յատկացնէ Միջերկրական կղզիների մէջ գտնուող քանի մը հայերին. չնորհակալութիւն մեր Վարչութեան այս աչալուրջ հսկողութեան։

Եթէ մեր Ազգ. Վարչութիւն ձեռքը ճակտին տանի ու չմելով գուցէ յիշէ, թէ Ռուսանիոյ և իւր սահմաններու վրայ 1500 տուն հայեր կան, և ապա ձեռքը թող սրտին ու հոգւոյն վրայ դնէ, և խօսի թէ ի՞նչ տեղեկութիւն ունի այդչափ հայերի մասին, ուզած է բնաւ իմանալ և քննել նոցա կացութիւնը, կը հաւատա՞ եթէ ըսեմ թէ մի ծօտալուտ կորուստ մը կ'սպառնայ 10 տարիէ յետոյ այդ մեծագումար թիւ զրօյի ելեցնել. այդ 1500 տունն խպտա մոռացած է իւր մայրենի լեզուն, օտարացած է Լուսաւորչի Եկեղեցիէն, հայի սովորութիւնից, լուծուած է բոլորովին ղնիք չըմաղտող տարերքներուն մէջ, յառաջադէմ քայլեր առած է այն շաւղին մէջ, որով դնացին և կորան 40,000 պատմական Լեհաստանի հայերը։ Այդ մեծ թուի մէջ բացառութիւն կը կազմեն միայն դաս մը ծերունիք, որք մտովին կ'ղգան թէ իրենք հայ են, զի իրենց հօրն անունը Կարապետ և կամ Յովհաննէս եղած է, և որ հայերէն կը խօսէր ինքը մանուկ եղած ատեն և եկեղեցի կերթար, ուստի ինքն ևս երբեմն կ'երթայ առանց իւր հօր հայերէնը դիտնալու, իսկ այժմեան սերունդը—Գիձայ, Եանկօ, Միխիկ, Թագէ, Եանօշ, Ալէկո—ներ որք չգիտեն իսկ հայի գաւակ լինելնին, թող որ արդէն ոչ գիտեն և ոչ ալ կրնան գիտնալ մայրենի լեզուն, ուստի՞ պէտք է խմանն թէ հայ են, և կամ Ազգ. Վարչութիւն եթէ հիմայ չի յուշաբերի, մի քանի տարիներէ վերջ՝ քանի՞ ակնոց դնելով պիտի կարենայ որոշել այդ կորուսած հայերը։

Ռուսանիոյ հայոց խնդիրը՝ Տիգրանակերտի խնդրոյն չափ կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մ'է, և բարւոքելու համար անկէ աւելի դիւրութիւններ ունի, զի Ռուսանիոյ հայերը բարւոք նիւթական կացութիւն մ'ունենալէ յետոյ, եկեղեցիքն ալ հարուստ են իրենց կալուածներովը։

Ինչպէս Թուխանատանի՝ նմանապէս Ռուսանիոյ բոլոր նաւահանգիստներն ալ լեռալ քաղաքներ կը գտնուին հարիւրաւոր Մշեցի ու Վանեցի պանդուխտ մշակներ՝ խեղճ և ուշադրութեան արժանի վիճակի մը մէջ։

Պուլկարիոյ հայերն ալ Ռուսանիոյ հայերին նմանելու քանի մը տարիներ պէտք են, որք արդէն Թրքախօս լինելով և այժմեան Պուլկարիոյ ուսումնական յառաջադիմութիւնք պիտի մղեն հայերին ևս ուսանիլ հետզհետէ բացուելիք ուսումնարաններին մէջ, ուր թուրքերէնին պիտի յաջորդէ պուլկարերէն, և յետոյ ինքնա՛ն ինքնաբար պիտի լինի հայերէնի պակասութեամբ. հերիք է ակնարկ մը ձգել Ռուսանիոյ հայերի վրայ։

Արդ հարկ անհրաժեշտ է որ Ազգ. Վարչութիւն ձեռք առնէ ազգու միջոցներ՝ սոյն սպառնացող վտանգներու առաջքն առնելու համար. ըստ իս հարկ է նախ մի քննիչ տեղեկաբեր կամ այցելու յատկացնել գործի հմուտ և ճշմարիտ հայ եկեղեցական մը, որ դայ և անձամբ մանրակրկիտ հետազօտէ ազգին ցաւերը, կացութիւնը եւ դարմանն, քննէ, որոշէ, որոյ վրայ յենեալ է Ազգ. Վարչութիւնը, ոնօրինէ զարժան, եւ ոչ Դեր. Ռուսֆուգլեանի պէս առաջնորդներ —նաղ ու տուղ անողները— որ բարեբաղդաբար ուր կը ղրկեն չերթար, զի այդպիսեաց դանդաղութիւնը աւելի ՀԱՍԱՔԵՐ պիտի լինի, քան անխնամ մնալը։

Դեր. Նար-Պէյ Սրբազանի կարնոյ առաջնորդութեան ընտրելիութենէն հրաժարելու պատճառը (*) երանի թէ ճիշդ լինէր, զի մեզ աւելի կը հարկաւորի Խորէն Սրբազանի նման ազգու և գործնական առաջնորդներ, այլ դժբաղդաբար իրականութիւն չունի Սրբազանի պատճառաբանութիւնը, զի ոչ միայն նամակագրութիւն չի լինիր այս մասին, այլ նաև գրէթէ մոռացուած է Սրբազանի հոս առաջնորդ ըլլալու այն իրական պէտքն զոր զգաց ռուսմանացի Հայն՝ Սրբազանին անձամբ ի Ռուսանիա գտնուած միջոցին։

Ներկայիս այսքանեօք բաւականանալով կը հրաւիրեմք Ազգ. Վարչութեան ուշադրութիւնն այս մոռացուած հայերին վրայ, և կը խոստանամ, ապագային եթէ ունեցայ ժամանակ, մանրամասնօրէն գրել իւրաքանչիւր քաղաքի հայերի կացութեան վրայ։

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԱՇԸԳ ՂԱՐԻԲԻ ՀԷՔԵԱԹԸ

ՀԱՆԴԵՐՁ ԵՐԳԵՐՈՎ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏԱՃԿԵՐԷՆԻԾ.

Աչըզ-Զէ-անին։ Ալէքսանդրիոյ, 1887 թ.

Ներկայ հէքեաթը յայտնի է Կովկասի ամէն ազգերի բնակութեան։ Նա պատմվում է հայերէն, պարսկերէն, տաճկերէն, թուրքերէն, վրացերէն և մինչեւ անգամ թաթարերէն լեզուով։ Ուստէն լեզուով այդ հէքեաթը գրվի է անցուցել ռուսաց բուն բանաստեղծ Լեւ Մոնտուվը և այնքան գեղեցիկ կերպով և գեղարուեստաւորէն, որ մարդ մտնդամայն յափշտակվում է կարդալու։ Լեւամոնտովից նոյն հէքեաթը թարգմանված է հայերէնի «Հիւսիսափայլ»ի մէջ։ Այժմ Աչըզ-Զիւանին ինքնուրոյնաբար, Ցանկերէնից փոխադրելով, մի տրձակ պատմութեամբ եւ տեղ տեղ ոտանաւորներով նկարագրել է հռչակաւոր հէքեաթը և հրատարակել։ Աչըզ-Զիւանին ժողովրդական երգիչ է և ունի սեպհական յօրինած ոտանաւորներ, որոնք այժմ երգվում են ժողովրդի մէջ։ Ինքը Զիւանին կազմած ունի երգիչների և ասիական նուագածուների մի խումբ, որ երբեմն քաղաքից քաղաք անցնելով, ամեն տեղ երգում է ժողովրդի ցաւերը և վշտերը։ Պարզ է, որ հայ ժողովրդական երգչի ուշադրութիւնից խոյս չի պիտի տար և Աչըզ-Դարիբի հէքեաթը, որ լիքն է բանաստեղծութեամբ և արեւելեան երեւակայութեամբ։

Զիւանին արեւելեան հէքեաթի բովանդակութիւնը պահպանել է, բայց մի քանի տեղ հայացրել է, փոխել է գործող անձանց անունները և երբեմն գործողութեան ձեւ։ Հէքեաթը գրված է գրականան լեզուով գրված ժողովրդական բարբառով, որ յիշեցնում է Պ. Աղայեանի ոճը։ Արձակ պատմութիւնը յաջորդված է բաւականին և կարդացվում է խիստ հետաքրքրութեամբ։ Բայց

(*) Ռուսանիոյ առաջնորդ լինելու համար կը նամակակցի եղեր տեղւոյս երեւելի ազգայիններու հետ։

ոտանաւորները թոյլ են, բանաստեղծութիւն չկայ նոցա մէջ, և Զիւանին չատ տեղ աշխատել է միմիայն յանգերը պահել, առանց ուշադրութիւն դարձնելու բովանդակութեան գեղեցկութեան վրայ։ Ուստի ոտանաւորները աւելի արձակ գրուածք կարելի է համարել, քան թէ ժողովրդական բանաստեղծութիւն։ Այն ինչ աշքի պատահածի մէջ յատկապէս գեղեցկի պիտի լինին ոտանաւորները։ Ահա մի նմուշ Զիւանիի ոտանաւորներից.

Մէկ գիշեր հիւր եղայ—իշայ իմ տանը,
Մօրս ու քրոջս չասացի բանս,
Ի հարկ է, այստեղ է ցաւս դարմանը,
Վերջապէս ուզենալով ես նորան գտայ
(100 էջ)։

Այս բանաստեղծութիւն չէ, այլ արձակ գրուածք, միայն վանկերի միաչափ քանակութեամբ սողերի բաժնուած։ Բայց եւ այնպէս, Պ. Զիւանիի հէքեաթը կարդացվում է սիրով։ Մենք այդ հէքեաթը լսել ենք և փարսերէն և թուրքերէն և հայերէն, կարդացել ենք եւ լեւանտօվինը։ Բայց, այստ ամենայնիւ, Զիւանիի պատմածը կարդացինք սիրով և հետաքրքրութեամբ։

Գրքոյկ, տպված է Ալէքսանդրիայում, տիպը մաքուր չէ, թուղթը հասարակ է։ Գինը 40 կոպ., ճանապարհածախսով 55 կոպ։ Վաճառվում է կեսարոնական գրավաճառանոցում։

(Աշխատ.)

ԱՍՏԻ ԱՆՏԻ

ՊԻԶՄԱՐՔ ԵՒ ԳՐԻՍԲԻ.

Այն ծանրածանր սեկոնդ թիւններէն յետոյ որոց առիթ տուաւ Պ. Գրիսբիի այցելութիւնն ա։ Պիզմարք իշխան, հիմա՝ լ կարգ։ մանրալուրերուն է։ Էնթիքանս» Պէլգ կ'ըսէ թէ Պ. Գրիսբիի մեկնման պահուն, երկաթեայ նախարարապետը խնդրեց նմա որ իւր յիշատակ քանի մը տող բան գրէ իւր ալբոմին մէջ։ Պ. Գրիսբի գրեց սա պարզ նախադասութիւնը «Ցանձին Պիզմարք իշխանի կ'ողջունեմ խաղաղութեան առաքեալը։» Նախարարապետը չնորհակալ եղաւ նմա ա պերճախօս ներբողին համար եւ հաւատաց թէ արդարեւ իւր առաջին գործը կը համարէր խաղաղութեան պահպանման հոգը։

Պիզմարք իշխանուհին ևս ներկայեց իւր արտոնն որպէս զի Պ. Գրիսբի բան մ'ալ անդ գրէ։ Պ. Գրիսբի սիրայօժար հնազանդեցաւ։ «Հայրենասիրութեան այս ապաւէնին մէջ, գրեց, ուր կ'աշխատուի եւրոպական խաղաղութեան պահպանման, Ֆրանչէսկո Գրիսբի զայս տողերը կը թողու ի յիշատակ։»

Զով օդով, անտառին մէջ շրջագայութեան մը ատեն, Պիզմարք իշխանուհին դիտեց թէ իւր հիւրը թեթեւ հագուստներ կը կրէր։ անմիջապէս կոչեց սպասաւոր մը որ թեւերն վրայ կը կրէր կրկնոց մը եւ այդ զգեստը դրաւ մեկոտ հիւրին ուսերուն վրայ։ Հետաքրքրական դիտողութիւն։ կրկնոցը շատ հին էր։ Պիզմարք իշխանն հագած էր զայն 1870 ին Ֆրանքոֆուրտան պատերազմին բոլոր տեւողութեան ժամանակ։

Աւասիկ ուրիշ հետաքրքրական մանրամասնութիւն մ'ալ, որ վերաբերութիւն ունի այս տեսակցութեան։ Պիզմարք իշխանը վերջերս գէշ տեսակէն պոզ մ'առած լինելով, խորհուրդ կը հարցուցնէ իւր բժշկին, որ կը յանձնարարէ ռուսական բաղնիք։ Պիզմարք իշխան, խնդալով, անմիջապէս կը պատասխանէ թէ ա այժմ իրեն յարմարագոյն է հռոմէական (իտալական) բաղնիք։

ԱՐԴԱՐԻ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.

Այս օրերս, երիտասարդ երկրաչափ մը որ սենեակ մը վարձած էր Սիթէ Պլաժէրի մէկ օթեւանին մէջ, ի Բարիզ, Ժիւլ Տիւվալ անուամբ, իւր անկողնոյն մէջ խեղդամահ գտնուեցաւ։ Սեղանին վրայ թղթած էր նամակ մը որով կը յայտնէր թէ ինքզինքն սպաննած էր, որովհետեւ չատ անտանելի կը գտնէր կեանքը։ Հետեւեալ օր, Տիւվալ թաղուեցաւ Բանգէնի գերեզմանատունը։ Վերջին երեւան ելաւ թէ հանգուցեալն բուն անունն էր Օրպէքքի և թէ վերջերս դիւցազն եղած էր սրտաշարժ դէպքի մը որ եղեռնադատ ատենին առջեւ լուծուեցաւ։ Կորուսեալ աղջիկ մը ուղիղ ճամբուն մէջ դնելու գաղափարն պաշարեալ, Օրպէքքի հանդիպած էր Մառկիզ Մաթիս անուն խառնակեցիկ աղջկան մը զոր պասչամ բնակարանի մը մէջ փոխադրած էր, օթիտ մը խոստանալով նմա՝ եթէ բարի գործաւորի մը հետ ամուսնանար։ Այլ Մառկիզ սկսաւ այդ պարզամիտ տղուն ստակները շորթել, և շարունակեց իւր սիրահարներն ընտրել բազարածներու ամենազգեր դասէն։ Օրպէքքի, զայրացած, իրիկուն մը տուն դարձաւ և դանակի հարուածներով վիրաւորեց զՄառկիզ։ Եղեռնադատ ատենի առջեւ երեւելով, երկրաչափն անպարտ արձակուեցաւ։ Երկու օր յետոյ, իւր փաստաբանն, Պ. Լայա կ'ստանար հետեւեալ նամակը։

«Նախընթաց օր, դատարանէն ելած ատենս Մարկիզ Մաթիսի հանդիպեցայ։ Երկու թշուառականներու հետ էր որոց միշտ կը յանձնէ։ Կարուսեալ հոգի մ'է այն։ Կենցաղս միակ նպատակն էր փրկել զայն։ կը հրաժարիմ անկից։ Ա՛լ գործ մը չունիմ այս աշխարհիս վրայ։ Կեանքն անտանելի է ինձ։ Վաղը, սիրելի փաստաբանս, լրագրաց մէջ պիտի կարդանք թէ երիտասարդ երկրաչափ մը, Ժիւլ Տիւվալ անուն, քլորոֆորմով անձնասպան եղեր է։ Ես պիտի լինիմ այդ երիտասարդը։ Օթեւան մը կը փնտռեմ ուր կարենամ հանգարտ մեռնիլ։ Երբ անձնասպանութեանս պատմութիւնը կարդաք, հաճեցէք հարկ եղած ձեռնարկներն ընել որպէս զի կենդանւոյն չթաղուիմ։»

Էօժէն Օռպէքքի պահած էր իւր խոստումը։

ՄԷԿ ՀԱԲՈՒԱԾՈՎ ԾԵՐԱՆԱԼ.

Մէկ Հարսին անուն մանկամարդ աղջիկ մը, որ մօտերս պիտի ամուսնանար ձէյգըլ Էպերլէյն անուն երիտասարդի մը հետ, աստասով արիածի մը զոհ գնացեր է ի Գլիվլէնտ (Մ. Նահանգ)։

Էպերլէյն, որոյ բարեկամներէն մին պաշտօնայ էր եղեկարան լուսաւորութեան հասատութեան մը մէջ, վերջերս անդ կը տանի իւր նշանածը՝ ցոյց տալու համար մեքենաները։ Պատրաստի մէջտեղն, մանկամարդ աղջկին եղեկարան հոսանուտի ուժեղ հարուած մ'ստացաւ եւ գետին փռուեցաւ զգայազրկ։ Քանի մը վայրկեան յետոյ սթափեցաւ եւ փոխադրուեցաւ իւր ծնողաց քով։ Սակայն ամբողջ չորս օր, հակառակ զինքը դարմանող բժշկոյ ջանքերուն, Մէկի կատարեալ անդամալոյծ մնաց։ Չորս օր յետոյ, յաջողեցաւ գործածել իւր անդամներն, այլ սկսաւ նիհարանալ սոսկալի արագութեամբ մը։ յետոյ իւր մազերն որք ճերմկցած էին գլխուն ճակատն վրայ, թափեցան։

Հակառակ այսմ, արիածէն չորս շաբաթ յետոյ, Մէկի կրցաւ պարապիլ առտնին աշխատութեամբք։ այլ առջի գեղեցիկ եւ կորովի աղջիկը չորցած խոփած պառաւ մը դարձած էր։ Զայնը դաժան եւ կերկերեալ է։ մարմին մաշաղաթի պէս խորշոմած եւ չորցած է։ ի մի բան, վայ՛սունն անցուցած պառաւ մը կը կարծուի, թէեւ իւր տարիքին ծաղկութիւնի լրութեան մէջ կը գտնուի։

Գլիվլէնտի բժիշկները չեն կրնար պատճառ մը գտնել եղեկարան հոսանուտի այս տարօրինակ աղդեցութեան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ ՀԱՑ ՄԸ.

Էդուարդ Ռուֆնի մէջ կը կարդանք թէ, այս օրերս, Պաղտասար անուն հայ մը մեռեր է ի Նաչ հարիւր տասն տարեկան։

ԱՌԻՒԾՆԵՐՈՒՆ ԿՌԻՒ ՄԸ.

Նախընթաց չորեքշաբթի օր դիւցազներգական կռիւ մը տեղի ունեցեր է Լիվերբուլի ցուցահանդիսին մէջ հաստատեալ գառագեղի մը մէջ, տասնի չափ վհատած առիւծներու միջեւ զոյս կրթած է Տէլմոնիգօ գազանազուսպը։ Ափրիկէի հինգ նոր առիւծներ մացուած էին քանի մ'օր առաջ վանդակին մէջ։ Ցուցահանդիսին բացումէն ի վեր այդ վանդակին մէջ բնակող անասունները լաւ աչքէ չեն նայեր այդ նորեկներուն։ Կռիւ մը ծագեր է հիներուն և նորերուն միջեւ։ Անգնդաղղրդ մանչիւններ լուսեր են, և, աչերնին արիւնով լցուած, վայրագ անասուններն իրարու վրայ նետուեր են ատելի մոլեգնութեամբ։ Տէլմոնիգօ, որ գիւրաւ չյաղթուիր, յայնժամ վանդակին մէջ նետուեր է խարազան ի ձեռին, եւ իր ազդեցութեան ու պաղարեան չնորհիւ՝ յաջողեր է բարեկարգութիւնը վերահաստատել։

Դժբաղդաբար, կռիւն ազետաբեր եղած էր։ Շեղեղ առիւծ մը, որ 3000 ֆրանքի եկած էր գազանազուսպին, սպաննուած էր։ ուրիշ առիւծ մը քանի մը քայլ անդին կ'գեղարտեր, կոլը բացուած և արիւնաջղախ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐԲԵՐ.

Դեռ տարին չլրացած, երկու ամերիկայի միլեառատերք կ'ամուսնանան գերասանուհիներու հետ։ Քանի մը ամիս առաջ, Պ. Ճորճ Կուլտ, միակ որդի Ճէյ Կուլտի, մեծահարուստ չահագործին, կ'ամուսնանար Օր. Խոտիթ Ռինկոսի հետ որ նամիչալի դերեր կը կատարէր Նիւ-Եորքի Տէյտի թատրոնին մէջ։ Այսօր կը ծանուցուի թէ Պ. Վանտերպիլդ-Ալլէն, թուն հանգուցեալ հռչակաւոր Վանտերպիլդի, կ'ամուսնանայ Օր. Նէլսի Կիլսոն դերասանուհւոյն հետ։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Կ Ա Մ

ՀԱՅՏԱՏԱՍ ԴԻՏԱԼՏԻՄՔԻ

(Բ. տիպ)

Աշխատասիրեաց ՄԻՀՐԱՆ ԱԲԻԿԵԱՆ

Սոյն գործը մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ մեր ազգէ թուրքերէնի ուսանողաց, սակայն թէ՝ երբ անձ մը հատ մը սոյն գրքէն և հատ մ'ալ Դ. տիպ կիւլանէթէէն ունենայ և զանոնք դէմ առ դէմ դնելով փոխ ի փոխն ընթեռնու, առանց մէկու մը օգնութեան կ'ուսնի նախ՝ դանազան ձեռագրոց ընթերցանութիւն։ իսկ երբ հայերէնէն գրելով և ապա թուրքերէնը բանալով գրածը սրբագրէ կ'ուսնի նաև ինքնիրեն լաւ սովորիլ։

Ասոնցմէ ի զատ սոյն գրքերը կը ծառայեն իւր օրինակ պարտաւորելիկի, փոխանակագրի, իլմիհալապէրի, ալերսագրի և այլ և այլ տեսակ պաշտօնական ու անպաշտօն գրութեանց։

Նաև առ ի դիւրութիւն թարգմանութեան, գրքին վերջ յաւելեալ է բառարան մը, ուր ամփոփուած են ամբողջ գործին պարունակած բառերն։ Գին 6 զրուշ։

Հինգ հատ աւելի առնողներու 100ին 20 զեղչ կ'ընայ։ 1258

ՈՒԳԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՇՈՒՐՋ ԶԼՈՒՄՆՈՎ

Գին 8 զրուշ

Հռչակաւորն Ժիւլ Վէրնի՝ սոյն հետաքրքրաշարժ գործը գրեթէ չարունակութիւնն է նոյն հեղինակին «Ո-ղէ-սբ-ռինկ յեբէրէ ի Լոնտրա» անուն վէպին, որ արդէն քանի մը տարի առաջ Մոնի-ի մէջ թարգմանուած և մեծ ընդունելութիւն գտած էր։

Սոյն գործոյն մէջ կը պատմուի Կընրիլկսի Ռուսերին Լուսնոյ բոլորտիքը կատարած ուղեւորութիւնն և ապա վերադարձն յոյժ հետաքրքրաշարժ մանրամասնութեամբք։

Կեդրոնատեղին է Պօղոսեան գրատուն, Զաքարիայի-եօգուլ թիւ 56

1256 1—3

ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԵՐ

ԼՈՒՎՈՒԻ

ԲԵՐԱ, ՀԱՃՕՐԻԼՕՑԻ ԱՆՑՔ

Պ. Պ. Դիպէրիսս, Բարիզէն վերադարձած լինելով, պատիւ ունի ծանուցանել իւր արգոյ յաճախորդաց թէ 31 հոկտեմբերէն սկսած է իւր աշնային և ձմեռնային ամենէն վերջին նորաձեւութեանց ցուցահանդէսն եւ վաճառումն, Բրգեղէնք, Մետաքսեղէնք, Կտաւեղէնք, Մուշտակք եւ Կերպասներ, ինչպէս եւ ամէն տեսակ զարդարանքներ չրջազգեստից համար, վերջապէս հազար տեսակ առարկայներ, ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեամբ, ընտիր տեսակէ եւ արդարդ գրքէ զեղչեալ գիներով, ըստ իւրմոկրատ թէ պէտք է ժան ծախել՝ շատ ծախելու համար։

Ծան. Լուսի ի Մեծ Վաճառատունը ձրիաբար կուտան մեծադիր հրաշալի ժամացոյցի մը (Լուսի ժ. ի տնով) վիճակահանութեան ՏՈՄՍ ՄԸ այն անձին որ 100 դրշ. ապրանք։ Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1888 յունուար 1/13 ին, առաւօտեան ժամ 11 ին (Ը. Ե.)։

1240 6—20

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԿԻ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

ԳՈՐՆԱՐԱՆԱՏԷՐ

Մ. ՄԱՐԻԱՆՅՈ

Թ. 20 Պոլիս, Ֆինճանճըլար եօգուլու թ. 20
Արեւելեան Շուկայ

Սոյն նորահաստատ վաճառատան մէջ յոյժ ընտիր և հաստատուն կօշկներ սովորականէն չատ աւելի ածան գներով կը ծախուին, զոյս գործածողք յոյժ գոհ պիտի մնան, սանալով այնքան դիւրագին և լաւագոյն ապրանքներ։

1251 3—15

Տե՛ս ծանուցմանց մէջ Բարիզի Բրէ

PARIS

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Demander

le MAGNIFIQUE ALBUMILLUSTRÉ renfermant 554 gravures inédites de Robes, Confections, Articles pour toilettes de Dames et Enfants, Vêtements pour Hommes, etc., ainsi que la nomenclature de tous les tissus en Soieries, Lainages, Indiennes, Toiles etc. etc., qui

Vient de Paraitre.

L'envoi en est fait GRATIS ET FRANCO contre demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie à Paris.

Les expéditions pour l'Egypte, la Turquie d'Europe et d'Asie sont faites *franco de port* jusqu'à Marseille à partir de 25 fr.

A partir de 200 fr. expédition franco de port jusqu'à destination moyennant un tarif à forfait d'un tant pour 100, variant suivant l'importance de la commande et la destination, ou franco Marseille au choix de l'acheteur.

Tout colis postal contenant pour 50 fr. de marchandises *payées d'avance*, est expédié entièrement franco de port jusqu'à la dernière station desservie par le service des colis postaux.

1246 2—4

ԱՖԼՈՐԱԽԵՂԴ

(Խուշ-պոդոն)

ԵՒ ՄԱՆԿԱՆՑ ԿԱՊՈՒՏ ՀԱՉ

24 ժամուան մէջ կը բուժին

ՍԲԼՈՒՑԻԲԻ ՄԱՆԱՐԱՌՈՎ.

Քան տարուան յաջողութիւն

ԱՄԵՆԱԶԱՌԻ ԴԱՐՄԱՆ

Այս գեղ վաճառուած է շատ երկիրներու մէջ եւ Բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեանց հաստատեալն տրուած է։

Արեւելեայ հասար ընդհանուր կիպրանտեղին է Գեղագործական Մարմարանոցը, Գալաթիա Մեծ փողոց, 35։

671 26—26

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄՃԱՐՈՒԹ

ԲՍՈՏԻ ՆԱ (Գոպսիքա), Բնական հանքային երկաթաջուր, թթուային, կազային։ ամենազօր դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, սամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինաւի, 2, Պոմբ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալը են ԳԱՌՆԱՎԻԱ եւ ԲԵՌԴԻՔԻԴի, Առա խան, 4, Մաքսի փողոց, Գալաթիա կը Ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

621

ՔՕԱՆ ՏԱԲՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԳԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐԶ Ի ՊՈՒՍԱ)

Պէտքպոնար որ Սոսով

1304 Մէջիր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բաբիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատէլֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Ձիթիլի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանճարեղ հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը դրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վարչ. նախարարին։ Մէն մի նշանակ կրելու է ընդդէմ բժշկիին ստորագրութիւնը։ Հաստատութիւնը մերժելու է այն ամեն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովել է մարսողական խոցոյնին և լարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ։ չաքարախտի և փամփշտային խօթութեանց մէջ։

Ձիթիլ շատ անսրտահամ հանքաջուր մ է, սեղանի համար պատուական ջուր մ է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համճարակ հիւանդութեանց առեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրշիշներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Ձիթիլն։

Ձիթիլն կը դիմացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պիտանով տեղ մանուկները կամէք կերակրել։

Ձիթիլի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը զրկուի ադրիբէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ դանել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ձէլալ Պէյ խան, եւ ի Մանանֆիւզ—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէկիքի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրմիսան, դեղագործ, Ձէյլ օղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ.—Աչէրվայշ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Գալաթիա, Պ. Մավրոգօ, վաճառական, Մաքսի փողոց, 54.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սալա Պոնոնօքալիս.—Պէշիքթաշ, Սողրաքի Թէոֆարիտի, վաճառական.—Գալաթա գիւղ, դեղարան Լէանիտա Ալիբրա.—Իսկիւտար, Սդավրաքի Նուրիջրուլ, դեղագործ։

Գարապ շիշերը եւս կ'առնուին։

1054

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

ԱՆԱՆՁՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆՔ

500 ֆրանգոյ 2000 արբէթներու բաժանել

Հիմնեալ ի Բարիզ 1880 ապրիլին

և Անանուն Ընկերութեան վերածեալ՝ 1881 մայիս 4ին

կեդրոնատեղի 116, Ռրապարակ Լաֆայէդ, Բարիզ

Վարչական Խորհուրդ Պ. լը Մէժան ատ Մոնդոմ (Ֆելիքս), ասպետ Պասուս Լէգէոնի, նախկին Երես-փոխան Պ. Պ/ուէ (Լէոն) Պ. Դ. Ռոդիվալ (Դ. Ռոդիվալ և ընկ. սուանէն, սեպհական)

Վերջերէ 1887 ի Տարեշրջանին համար, Պ. Օսման (Գիւլդոր) Պ. Պէլիրք (Լէօ)

ՏՆՕՐԻՆ Պ. Մարիէս (Մարիս)

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ նպատակն և առաւելութիւնքն են. Խնայողութիւնն ամենուն գիւրամատչելի դնել։—Փիլ գրամ ունեցողներք տեր դնել Բարիզի, Ֆրանսայի քաղաքաց, և Ֆրանսայի Գանոի Ֆենոնիէին պարտատիրոջ, ամսական 5, 10 կամ 20 ֆրանքի վճարմամբ։—Խնայողութիւնն հրապարակ դնել, թէպէտ տարով գնողին որ դեռ բոլոր սակը չը վճարած մասնակցի վիճակահանութեան և ստանայ տոկոսներն. մինչդամայն ամեն անհանգստութիւն բառնալ, ամսական ստացողաց գրամն ստանալով իւր իսկ բնակարանէն։—

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿՆ Խնայողական մնուկներու ամենէն հանճարեղն է։ սա գաղափարն վրայ հիմնեալ է թէ խնայողութիւնն տուիլ կարելորութիւն կուտայ արագապէս հասնելու գիւրակեցութեան, եթէ ոչ հարստութեան, քան ստանալու փոքր տոկոս մը վճարեալ գումարներէն։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՆՏՈՒԿԻՆ Խնայողին կ'առաջարկէ երկու միացեալ առաւելութիւններ, պարգեւի հաւանականութիւն և տոկոս։ Ուստի և, 1880էն ի վեր իւր ձեռք բերած արժանին յուսացանէն վեր է։ 1886ին ուներ տուիլ քան 96 000 յանձնարդ, որոնցմէ շատերը կարեւոր պարգեւներ շահած են։

Ֆրանսական կամ պերճական մէկ կամ մէկ քանի պարտաթղթեր դնելու համար, կը բաւէ իւր ներկայացուցչոյ յանձնել առաջին վճարին գումարը. արժէքդրին թիւն անյապաղ կը հաղորդուի գնողին։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալ

Յ. ԴՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆԸ Մուսթաֆա փաշա խան, 6, Պոլիս.

Պ. Պ. Միասք Մորուբեան եւ ընկ. գործակատարք յիւրեր եւ շրջակայքը Բասամ Եուսուֆի, Իպ Իր. Պ. Յ. Պ. Քալեոնեան, գործակատար Պրուսայի Նահանգին համար, Բէյէ խան, Պրուսա։ Պ. Սարգիս Սարգիսեան, գործակատար Լարնիկի, Իսքլէ. Պ. Յ. Նուհանպեան, գործակատար ի Կէմլիսրլու. Պ. Մարտա Գասիմեան, գործակատար Յաֆիսի Գարասիսար. Պ. Զարեհ Ամիրեան, գործակատար ի Սապանտա. Պ. Պ. Կ. Պոյանեան և Ընկ., գործակատարք ի Տարսոնդոն։

748

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ի Ղալաթիա Պէյօլիւ Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ժամն գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսկներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բաղնատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիական, Խալիական և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները եւս կ'առնուին և ստակը եւս կը տրուի զերծելով փոխադրութեան ծախքը։

1180

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՀԱՎԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով։ հետեւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքաբորբ, հիւանդութիւն, հազ, յամառ հազ, խոյլ, սուշային գեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբեան, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաեւ տկար և վատվիճակած տղաքներու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուտանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ ամենայնէ որ շահագործական նպատակներով բնական եւ դերազանց տեղ է իբրեւ անոնց մէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշներն չեն ճանաչեր բայց միայն ստամոքսը ընդդուիայն ղղռուելու և հոմնեցնելու. երբեմն շատ վատնդաւոր ևս կրնան ըլլալ։ Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի Պահանջել Հօկի անունը և Բարիզի բժշկական Քեմոմանն բիմական զարգացեալ Պ. Լաուս Էօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շշի մէջ դրուած է։ Տելլա Սուտայի և այլ Պոտասոյ համաձուս որդեղտանատաքովզանու։ 1883 տարեայ յանուամբ 1 էն պատեալ Հօկի ձորի ձկան բնական իւղի շշերուն կրիքլիրեան վրայ Պատրաստ կարարարութեան գիրքն պիտի գտնուի ուրեմն ասոր մասին ուշադրութիւն դարձարուի Գնորդներ։

1257

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

Կը բուժէ արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամեն հիւանդութիւնները, խոյլ, ամեն տեսակ վէրքեր, յօդացաւ և այլն։

ՌՈԲ ՊՈՒԱՅՎՕ—ԼԱՖԷՔԹԷՕՌ

ԻՍՏԻՒԻ ՏԸ ԲՈՌԱՍԻՕՆՈՎ

Կը բուժէ հին և նոր դպղիական ախտերը, Վէրք, կեղ, Ուռեցք և այլն։ Ի Բարիզ, ժ. Ֆէրրէ, 102, Ռիշլիէօ փողոց, յաջորդ ՊՈՒԱՅՎՕ-ԼԱՖԷՔԹԷՕՌ ի և ամեն դեղարանաց մէջ։

J. Ferré, 102, Rue Richelien, Paris 22

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ

Կալթա, Քարանթինա փողոց, թիւ 9

ԼԱԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԻ

ՏՈՒՆՆԵՐ, ԹԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԵՐԹԱԿԱՆ ԳՈՑՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

566

Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ

Ի ՊԱՅԾԱԼԻ ՀԱՄԱՐ

ՅԻՒՐԳԵՐ գեղեցիկ և հաստատուն

ՏՈՒՆ ԱՐՆԵՐ, վանական եւ

ԱՅՑԵՏՈՒՄՈՆԵՐ, խիստ մաքուր և ընտիր։

Յանձնարարող ազգերու համար կազմատուած ունի իրեն կցորդ վաճառատուն մը թիւ 27 Ֆիրնանդելլաբ-Եօղուշը, ուր կրնայ ուղուիլ յանձնարարութիւնք և ուր կը վճարուին դաւ։ գրագրական ամեն տեսակ պիտոյք, բնիր թուղթ, գիր, սուլաք, պարուսակ, գրասեղան եւ։

756

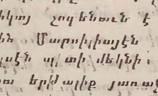

ԱՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԳԱԶԱՆ ՀԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՒՈՒ Ց

Ընդ գլ. Ռէգիս Պ. Պարոնեան և Ընկեր

ԹՈՒՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

	Թ. Դոլ.	Ռնգանդ	Թօնս
Լուսաւոր	3,000	Լեբանոն	4,300
Ալպերտ	3,000	Թարեկնա	4,300
Ալիս	1,200	Թարեկնի	2,500
Ամասիա	1,500	Մէրսէ	2,000
Գորտան	1,200	Ներբ	2,000
Գրամ	1,500	Օգեանոս	5,000
Դէլիս	1,300	Գրանոմոս	3,000
Քանիթ	2,500	Գրանդ	4,500
Քանամ	1,200	Գրանդ	2,000
Քանդ	2,000	Հասանգ	1,200
Քամ	2,000	Սանդէրմ	2,300
Ֆիս	1,500	Բանդէր	1,700
Ֆօմէն	1,500	Գրանդ	2,500
Լանդ	2,500	Գրանդ	4,500
Տանդ	2,000	Գրանդ	3,200
Յանդ	800	Գրանդ	3,000
Գիս	1,700	Գանդ	5,500
Գանանդ	1,800	Գանդ	3,500
Կանիլ	3,500	Գանդ	4,000
Կիգանդ	3,200	Գանդ	2,000
Գոդ	1,800	Գանդ	2,000
Գոսանդ	3,300	Գանդ	4,300
Հանդ	[illegible]	[illegible]	1,200
Հերդ	1,000	[illegible]	3,500
Հիսանդ	3,000	[illegible]	1,300
Հիսանդ	1,200	[illegible]	2,500
[illegible]	[illegible]	[illegible]	3,600
[illegible]	2,000	[illegible]	1,500
[illegible]	2,000	[illegible]	3,00
[illegible]	2,000	[illegible]	4,5

[illegible] չայ եւ նաեւ, նամակներ, ընդհանուր վաճառքով Հրէն ասա հաստատ պարտած եւ Օսման ուղեւորած է։

Նորոյ չայ եւ նաեւ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի է Հալ. Եւ ամենայն Հին պիտի գնեն ի ուրեմն ասոր մասին ուշադրութիւն ընեն։

[illegible] Հիմնեալ Նի Ռեցօ

[illegible]

Թիւ 17-18. Ֆիրնիրք Միլլէթ

[illegible] խան

[illegible]

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՆ

Ն. ԲԱՖԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարդկայ և Բոյսի Դեղեր [illegible]

Քանդ

Սամսուն, Տրապիզոն և Պաթումի երթալիք յատաքիկոյ շոգենաւն է Աֆրիկէ որ նաւեցնի Ճին Մարսիլիայէն և նաւեցնի Զմիւռնիոյ կ. Պոլսէն պէտ մեկին։

Մարսիլիա երթալիք յատաքիկոյ շոգենաւն է Լա Կլոր որ պիտի մեկնի նոյեմբեր 14ին։

Ուղղուիլ և [illegible]

Նաւագնէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Ֆիրնիրք Միլլէթ

556 Մոմխանէ փողոց, Թիւ 14

Ա. բասնանաքար Ց. ՅԱՄԱՏԵԱՆ

ՀԱՅԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒՆ

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԵՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՑՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխով վերակազմութեան համար 1880 ին Դարձեալ՝ ի Լիոն նոտար Միդիֆիս ատ Պէլէս ստացած պարմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխը 53 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունքն են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. Հիվ.էն, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. Ալլէն, նախկին սնօրէն, հիմնագիր ընկերութեան, ի Լիոն.
ՕՏԻՖՈՒ, նախկին շահագրգիռ ընկերի ի Լիոն.
ՊՈՐ, հասարակաւոր ի Լիոն. Գ.ԼԷՍԱՐ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԴԵԼ կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈԹ, հասարակաւոր ի Լիոն. ԺԷՆԷՆ, ի Լիոն Ս. Ֆ. Գ.ԼՇԷՆ, հաշուապալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Ս. ԱԼԼԷՆ, տնօրէն պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն.

Լ'ԱՎԵՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ընկերութիւնն, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանագրի մէջ վերակազմել գրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամսական հաւասար վճարներու (կարելի է ստորագրելի ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունենք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարումնը կը կատարուին միանգամայն հաւանականութեամբ, որք երբեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական պրպտիչ գործողութեամբ զոր ամեն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտա, ընդհանրապէս, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կամաւոր կամ քիչ մը ուշ, բան դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐՈՇԱՌՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ընկերութեանս գործառնութիւնը բաղմադիմի են, ինչպէս շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագիս ապահովագրութիւն, կրնաստեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, նշանաշարութիւնք և Դիպուածաբար փոխառութեանց և շարտաբարութեանց մէջ գործածուած դրամագլխոյ, Մանկանց համար Օթիւք, Հանգստեան մնուցի ծերութեան համար, ցիկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպաստելն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագնիներ որոց վճարմունքը տեղի կունենան առաւել կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ։ ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ հեռաւելեալ կը մասնակցին ամեն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրելի այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաւիմ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի ընկերութեան արժէքդիմի մը, կամ մինչեւ 3000 ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտութեանդիմի մը; որք կը մասնակցին ամեն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անդամ 50,000 ֆրանքի բաշխին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1 · 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ ամսական ամենամեծ ապահովութեամբ։

2 · 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Ապահովագրեալ Ա., կամ վերջապէս

3 · 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Դան · Անցեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Ապահովագրեալ Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 ֆրանքէն վերջարելի, և տարեալ տոկոսներ որք երթալով կ'աճին մինչեւ վճարման օրը։

Դան · Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի բան իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Ապահովագրեալ Ա. և Պարտատիրոջի մը, կամ 1877ի Գունէտ Ֆրանսիէն, կամ 1871ի Վիլ տը Բառիսն, կամ Վիլ տը Մառսէյլն։ (այս երեք արժէքներուն վճարելի են 400 ֆրանքէն) կամ 1883ի Օպլիկոսին Ֆրանսիէ մը 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Ապահովագրեալ Ա. և Քանանայի պարտատիրոջի մը, շրջաբերութիւն 1883ի։ Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն բան իւր ընտրութեան իրաւունք ունի։

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Ապահովագրեալ Ա. ինչպէս նաեւ 1879ի Ֆրանսիէ. կամ Գոմինայ Օպլիկոսիոնի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իթոգէքս Օպլիկոսիոնի մը (Գրէտի Ֆրանսիէն հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կունենան երբեք տիսն անգամ մը վիճակահանութեամբ։—Բոնիներն ամսական են և 2 ֆրանքէ. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վասահի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ. կանխավճարներով որք տեղի կունենան ամեն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բոնիները 2 ֆրանքէ են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԵՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ բան հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հետի լինելով շահադիտման կամ առեւտրական ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամն ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և Նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու։ այս գումարը բաւական է ապահովելու. Համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Է.Ֆ. Ամպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, թիւ 40, Պաշէ-Գալաթա, Պոլիս։

1081

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅՁԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, գրամագրաք և այլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ

ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Թիւ 1 Հաճուզլու խան, Պոլիս

791

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԻՔՄԷՃԷՅԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԻՔՄԷՃԷՅ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.	ժ.վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44
Գուամ—գաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53
Եէնի—գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	6 57
Տաղուա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	7 3
Եէսի—գուլէ	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 8
Մարդիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 20
Ամ Սթէֆանոս	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 35	...	7 29